Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 239 (9885).

1990 йил 14 декабрь жума

Баҳоси 3 тийин.

КПСС Марказий Қўмитаси Пленумининг 1990 йил 11 декабрдаги Қарори

ИТТИФОҚ ШАРТНОМАСИНИНГ КОНЦЕПЦИЯСИ ВА ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

1. Совет жамиятининг тараққиёти кўп миллатли давлатимизни янгилаш вазифасини кун тартибига жуда ўткир қилиб қўйди.

КПСС Марказий Комитети ҳисоблайдики, ягона Совет Иттифоқини янгилаш ва сақлаб қолиш халқларимиз эркин ривожланишининг зарур шартидир.

Энг муҳим муаммолар — иқтисодий, ижтимоий, миллатлараро, сиёсий, ҳуқуқий муаммоларнинг ҳал этилиши, ҳокимият обрўсининг мустаҳкамланиши, ССЖИнинг халқаро мавқеи сақлаб қолиниши ва мустаҳкамланиши янги Иттифоқ Шартномасининг қабул этилиши билан боғланган.

Миллий сиёсатдаги нотўғриликларни тугатмай туриб, халқларга жумҳуриятларнинг ҳақиқий тенг ҳуқуқлилиги ва мустақиллигини таъминлаб бўлмаслигига Пленумнинг ишончи комил.

КПСС Марказий Комитети мамлакатнинг мустақил тенг ҳуқуқли Совет Социалистик Жумҳуриятлари Иттифоқи тарзидаги янги давлат тузилишини имкони борича қисқа муддатларда ҳуқуқий жиҳатдан расмийлаштириш ва мустаҳкамлаб қўйиш тарафдоридир.

2. Пленум ҳисоблайдики, Иттифоқ Шартномаси концепцияси миллий-давлат тузилишини халқчиллик руҳида ўзгартириш ва жамиятни жипслаштириш учун негиз яратади. КПСС бу конференциянинг иттифоққа бирлашиш ихтиёрийлиги, инсон қаерда яшашидан қатъий назар, унинг ҳуқуқлари устунлиги, ҳар бир халқнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўзини ўзи бошқариш ҳуқуқи дахлсизлиги принципларини, давлат сиёсатининг демократия, иқтисодий эркинлик, мулк шаклларининг хилма-хиллиги, миллий маданиятларнинг эркин ривожланиши ва бир-бирини ўзаро бойитиши, умумбашарий ва миллий қадриятларни бирга қўшиш йўли каби энг муҳим қоидаларни қўллаб-қувватлайди. Бу принциплар КПССнинг миллий сиёсатга асосий ёндашувларига мос келади ва жумҳуриятларнинг мустақиллик тўғрисидаги декларацияларида иттифоқни янгилашга қаратилган қоидаларга асосланади.

3. Шу билан бирга Пленум иттифоқни янгилашнинг социалистик руҳи аниқ белгилаб қўйилиши, жумҳуриятларнинг ваколатлари батафсил баён этилиши, шартноманинг субъектлари белгиланиши, шу тариқа барча халқларнинг янгиланган иттифоқни қуришда демократик тарздаги иштироки таъминланиши тарафдори эканини билдиради. Иттифоққа аъзолик тўғрисидаги масала халқнинг ўз хоҳиш-иродасини эркин изҳор этиши орқали, шу жумладан умумхалқ овозига қўйиш йўли билан ҳал қилиниши керак. Шартномада оз сонли халқларнинг ҳуқуқлари ҳимоя қилинишининг кафолатларини акс эттириш зарур.

4. Пленум ССЖИ Олий Кенгашининг «Мамлакатдаги аҳвол тўғрисида»ги қарорини, ССЖИ Президентининг давлат ҳокимияти амалдаги тузилишини ислоҳ қилишга ва мустаҳкамлашга, қонунларнинг талаблари бажарилишига, истеъмол, айниқса озиқ-овқат бозоридаги вазиятни тартибга солишга, миллатлараро муносабатларни нормаллаштиришга қаратилган чора-тадбирлари дастурини қўллаб-қувватлайди ва коммунистларга инқирозга қарши чора-тадбирларни амалга оширишга зўр ғайрат билан кўмаклашишни тавсия қилади.

Марказий Комитет Пленуми бевосита жумҳуриятлараро алоқаларни икки томонлама ва кўп томонлама асосда ривожлантиришни маъқуллаш билан бирга, уларни Иттифоқ Шартномаси ғоясига қарама-қарши қўйиш мақбул эмас, деб ҳисоблайди.

КПСС Марказий Комитети ҳисоблайдики, мамлакатда ҳуқуқ-тартиботни сақлаш амалдаги иттифоқ қонунларини ҳурмат қилишни ва бекаму-кўст бажаришни талаб қилади. Бу қонунлар Иттифоқ Шартномаси имзолангунча ва янги Иттифоқ Конституцияси қабул этилгунча ўз кучини сақлаб қолади.

5. Пленум қатнашчилари КПССнинг тарихий истиқболи социалистик олий мақсадлар учун, чинакам миллий ва байналмилал манфаатлар учун кураш билан чамбарчас боғлиқлигига астойдил аминдирлар. Пленум ҳисоблайдики, иттифоқдош жумҳуриятлар Компартияларининг биргаликдаги фаолияти жумҳуриятларнинг янги Иттифоқ Шартномаси асосидаги амалий мустақиллигига эришишга қаратилиши керак.

Партия комитетлари, бошланғич ташкилотлари маслакдошларни жипслаштиришга ҳаракат қилишлари, халқларимизни бирлаштириб турган ҳамда ўзаро ёрдам ва мададкорликка таяниш имкониятини бераётган қадриятларни муҳофаза қилиш соҳасида янада қатъийроқ ҳаракат қилишлари лозим.

6. КПСС Иттифоқни янгилаш ва сақлаб қолишни ёқлаб чиқаётган ижтимоий-сиёсий ҳаракатлар ва партиялар билан мулоқотга ва ҳамкорликка тайёр. Айни вақтда партия иттифоқни барбод қилишни ўз олдига мақсад қилиб қўяётган миллатчи-шовинистлар билан бирон-бир муросага келиш эҳтимолини рад қилади. У айирмачиликка, бошқа миллат кишиларига нисбатан адоват уруғларини сочиш йўлидаги уринишларга, нацистларнинг гумашталарини оқлаш, Совет даври тарихини йўққа чиқариш муддаоларига бундан буён ҳам зарба бераверади.

7. КПСС Марказий Комитетининг Пленуми шартнома лойиҳасини ва декабрь Пленуми якунларини барча бошланғич партия ташкилотларида муҳокама қилиш зарур деб ҳисоблайди. Ҳар бир кишининг дилига йўл топиш, халқларимизнинг тақдирлари муштараклиги, асрий анъаналар, чуқур иқтисодий ва маънавий алоқалар иттифоқни сақлаб қолишни тақозо этаётганига далил-исботлар билан ишонтириш муҳимдир. Иттифоқ зарурлигининг яна бир сабаби шуки, у жумҳуриятлар ҳудудий яхлитлигининг, барча халқлар хавфсизлигининг ишончли кафолатидир. Алоҳида бўлиб олиш, шу жумладан божхоналар ва бошқа тўсиқлар билан ўзини ажратиш йўлидаги ҳар қандай уринишлар иқтисодий бирлашув манфаатларига ва умумиттифоқ бозорини ривожлантиришга зиддир. Кучли мустақил жумҳуриятлар ва кучли иттифоқ — келажагимизни тўла-тўкис белгилаб берадиган диалектик бирликдир.

8. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросига, котибиятига, иттифоқдош жумҳуриятлар Компартияларининг Марказий Комитетларига, жумҳурият, ўлка, вилоят, округ, шаҳар ва район партия комитетларига барча поғоналардаги Советлар орқали партиянинг ССЖ Иттифоқини сақлаб қолиш ва тубдан янгилаш йўлини ўтказишда коммунист депутатларга амалий ёрдам бериш тавсия этилади. Бу соҳада партия матбуоти, оммавий ахборот воситаларида ишловчи коммунистлар фаол ва аниқ мақсадни кўзлаб иш тутишлари керак. Пленум Марказий телекўрсатувда миллатлараро муносабатларни, Совет жумҳуриятлари халқларининг турмушини ёритиш учун махсус «Ҳамдўстлик» каналини барпо этиш кераклигини билдиради. Шу масалалар юзасидан таниқли фан ва маданият арбоблари, ишчилар, деҳқонлар ўз фикрларини билдиришлари, улар ўз обрў-эътиборлари билан, амалий мавқеи билан кўп миллатли давлатимизни сақлаб қолиш ҳаётий зарурат эканини тасдиқлашлари муҳимдир.

9. Пленум ҳисоблайдики, миллий-давлат қурилишини такомиллаштириш миллий муносабатлар назарияси ва амалиётининг энг муҳим масалаларини жиддий илмий ишлаб чиқишни талаб қилади.

Пленум махсус илмий марказ барпо этилиши, шу муаммолар юзасидан даврий нашр таъсис қилиниши кераклигини билдиради. КПСС Марказий Комитетининг Котибияти ушбу топшириқнинг бажарилишини назорат остига олсин.

10. КПСС Марказий Комитетининг Котибияти, иттифоқдош жумҳуриятлар Компартияларининг Марказий Комитетлари, жумҳурият, ўлка, вилоят, округ, шаҳар ва район партия комитетлари Иттифоқ Шартномасининг лойиҳасини муҳокама қилиш жараёнида айтилган таклиф ва мулоҳазаларни умумлаштириб, ССЖИ Олий Кенгашига ва жумҳуриятларнинг Олий Кенгашларига тақдим қилсинлар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми мамлакат коммунистларига, меҳнаткашларига мурожаат этиб, кўп миллатли давлатимизни мустаҳкамлаш, фуқароларнинг тинчлигини ва миллий иноқлигини таъминлаш йўлида куч-ғайратларини бирлаштиришга чақиради.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **АМЕРИКАНИНГ** Хьюстон [Техас штати] шаҳрида ССЖИ Ташқи ишлар вазири Э. А. Шеварднадзе билан АҚШ давлат котиби Ж. Бейкер ўртасидаги музокаралар ниҳоясига етди. Жаҳон ахборот воситалари мухбирларининг қайд қилишига қараганда, бу учрашув ғоятда самарали бўлди. Унда қатор масалалар кўриб чиқилди. Халқаро муаммоларга тааллуқли ечимлар маълум нуқтага етказилди. Совет — Америка муносабатлари, қурол-яроғлар устидан назорат ўрнатиш, Ер юзидаги қалтис минтақаларга муносабат, ССЖИ ва АҚШ ўртасидаги тижорат-иқтисодий алоқалар мазкур учрашувнинг асосий мавзулари бўлди.

● **АҚШ ҲАРБИЙ** маҳкамаси — Пентагон расмий вакили ўтган сешанба куни гапириб, ҳозирги пайтга келиб Америка Қўшма Штатларининг Форс кўрфасида тўпланган қўшинлари сони 260 минг кишига етди, деб айтди. Ироқнинг эса бу минтақадаги қўшинлари 500 минг кишидан ошди.

● **ФРАНЦИЯ** Саудия Арабистонида турган ўз қўшинларига қўшимча равишда яна 4 минг аскар юбориш ҳақида қарор қабул қилди. Бу аскарлар мўлжалланган жойга 15 январгача етиб борадилар. Шундай қилиб, Франция қўшинларининг умумий сони 10 минг кишини ташкил этади.

● **БАНГЛАДЕШ** собиқ президенти Х. М. Эршод полиция томонидан қамоққа олинди. У бир неча кун муқаддам ўз лавозимидан воз кечиб, келажакда демократик сайловлар ўтказишга розилик берган эди. Собиқ ички ишлар вазири истеъфодаги генерал-майор М. Хасан ҳам уй қамоғига ҳукм қилинди. Полицияга собиқ ҳукуматнинг қолган аъзоларини ҳам вақтинча ҳибсга олиш тўғрисида буйруқ берилди.

● БЕРЛИН. Германия Федератив Жумҳурияти давлат байроғида қора, қизил, сариқ ранглар мужассамлашган. Гельмут Коль Бирлашган Германиянинг биринчи канцлери бўлгач, у мамлакатнинг оёқ кийимлари тикувчиларидан ўзига хос туҳфа олди. Унга совға қилинган пойабзалда юқоридаги уч ранг ўз аксини топди. Суратда: Г. Коль рафиқаси билан шундай пойабзални томоша қилмоқда.

ДПА — ТАСС сурати.

● **ЯҚИНДА** ўз лавозимидан ағдариб ташланган Чад президенти Хиссен Хабре Камерундан бошпана топган эди. Ўтган душанба куни Х. Хабре тайёрада Зоирга учиб борди. Аммо у тушган самолётга қўниш учун Зоир томони рухсат бермади. Х. Хабре Камерунга қайтишга мажбур бўлди. Рейтер ахборот агентлиги мухбирининг хабарига қараганда, собиқ президент Камерундан Сенегалга учиб кетган эмиш.

● **БОЛГАРИЯНИНГ** собиқ раҳбари Т. Живков устидан олиб борилган тергов тамом бўлди. Жумҳурият прокуратурасининг хабарига қараганда, унинг иши олий судга оширилган. Т. Живков катта миқдордаги пул ва мол-мулкларни талон-торож қилишда, автомашиналар, турар-жойларни, мукофотларни қонунсиз тақсимлашда айбланмоқда.

● **ЭНДИЛИКДА** Албанияда кўппартиявийлик тартиби амал қила бошлайди. Албания Меҳнат партияси Марказий Комитетининг бўлиб ўтган пленумида ана шундай қарор қабул қилинди. Пленумда ташкилий масалалар ҳам кўриб чиқилди. АМП Марказий Комитети сиёсий бюроси таркибидан 5 аъзо ҳамда 2 аъзоликка номзод чиқариб ташланди. Улар партия ҳамда мамлакат ҳаётида ўзгаришлар қилишга қаттиқ қарши чиққан эдилар.

● ЧЕХОСЛОВАКИЯ Федератив Жумҳуриятининг Чешские Будеевице шаҳрида 1911 йилда ишлаб чиқарилган багатти моделига мансуб автомашина сақланиб қолган. Машина эгаси Франтешек Эрнест 74 рақамга эга бўлган мазкур машинасини жуда яхши асраган. Шу кунларда бу машинадан ўтмишга доир кинолавҳалар олишда фойдаланилмоқда. Суратда: 74 рақамли машина.

ЧТК — ТАСС сурати.

● **ИНДОНЕЗИЯНИНГ** Ириан — Жая деган шарқий вилоятида ўлат касали тарқалганлиги маълум бўлди. Мамлакат тиббиёт хизматлари маълумотларига қараганда, бу касаллик 15 та аҳоли яшайдиган қишлоқларга ёйилган. Ҳозиргача 50 киши шу хасталикдан вафот этди.

● **АҚШнинг** Калхун шаҳри [Теннесси штати]да жуда катта автомобил ҳалокати рўй берди. Қаттиқ туман тушган жойда — шох йўлда 75 машина бир-бири билан тўқнашиб кетди. Натижада кўпгина автомобиллар аланга ичида қолди.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР

Хушхабарлар

ТОШКЕНТ МОТОРОЛЛЕР ВА МОПЕДЛАРИ

● «ТАШСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИ Янги йилда полимер материаллардан «Багги», мотороллер, мопед каби маҳсулотларни ишлаб чиқара бошлайди. Бу ерда ишлаб чиқариш ана шу иш учун тайёрланмоқда. Ўйинчоқларнинг ҳажми икки ёшдан етти ёшгача бўлган болалар уларга миниб «ҳайдай» оладиган қилиб ишланади. Дастлаб янги маҳсулотга талабни аниқлаш учун бу нарсаларни фақат бир неча минг донадан тайёрлаш мўлжалланмоқда.

ЯНГИ ҚОПЛАМА

● ЎРТА ОСИЁ илмий-текшириш илмгоҳининг ирригация илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси олимлари ва мутахассислари пол учун янги қоплама ишлаб чиқдилар. Улар анъанавий иссиқликни ўтказмайдиган материаллар ўрнига чидамли полимербетон қоплама таклиф қилдилар. Бу қоплама арзон, мустаҳкам, сувни ўтказмайди. Янгиликдан саноат, қишлоқ хўжалик ва гидротехника қурилишида фойдаланиш мумкин. Қоплама ҳозирнинг ўзидаёқ Чирчиқдаги «Электрохимпром» бирлашмасининг объектларида жорий этилган.

КОРХОНА СТИПЕНДИЯСИ

● ТЎЙТЕПА автобус-таксомотор саройининг жамоаси ўз оталиғидаги мактаб ўқувчилари учун стипендиялар таъсис этди. Ўн етти нафар энг яхши ўқувчи бундан буён ҳар ойда корхона жамғармасидан 15 сўмдан стипендия олади. Оталиқ корхонаси мактабга бинони тузатишда, зарур ускуналар сотиб олишда ёрдам беряпти.

(ЎзТАГ).

РЎЗНОМАГА КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

БИЗ МИННАТДОРМИЗ

КУНДАЛИК матбуот нашрларини кузатиб бораман. Очиғи, уларда эълон қилинаётган баъзи мақолаларни ўқирканман, бироз ранжийман ҳам. Сабаби айримлар фақат камчиликлар, нуқсонларни санашади. Тўғри, жамиятимизда ҳали ҳал этилиши лозим бўлган масалалар сероб. Лекин назаримда камчиликлар билан биргаликда амалга оширилаётган яхши ишларни ҳам тан олишимиз керак-да. Мени ушбу мактубни «Тошкент ҳақиқати» рўзномасига йўллашимдан мақсадим ҳам шу.

Келинг, жумҳуриятимизда сўнгги йилларда қилинган хайрли ишларнинг ҳаммасини санаб ўтирмай. Буларнинг ичида фақат биттаси — яъни Президентимизнинг аҳолини чорва моллари ҳамда ем-хашак билан таъминлаш тўғрисидаги Фармони ҳақида фикр юритайлик. Бу фармоннинг халқ дилидаги иш бўлганлигини барча тан оляпти. Ҳозирнинг ўзидаёқ яхшигина самарасини берди. Аҳоли қўлидаги чорва туёғи кўпайди. Энг муҳими асосий муаммо — озуқа масаласи ҳал бўлмоқда. Илгари ўзи етиштирган пахтадан олинаётган шелуха, кунжара ва бошқа емишларнинг бир килограммига зор бўлиб юрган халқимизга уларни сотиш йўлга қўйилди.

Яқинда Киров ноҳиясидаги «Қизил деҳқон» ва Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номидаги маҳалла аҳлининг талабига биноан ноҳия матлубот жамиятининг раиси, ноҳия кенгашининг депутати Шукрулла Абдуллаевга учрашдик. У бажонидил бу борада бизга кўмаклашди. Сўнгги ўн беш кунда аҳолига 20 тоннадан ортиқ кунжара, 20 тонна шелуха тарқатдик.

Шуниси эътиборга лойиқки, илгари бу емишларни фақат уруш ва меҳнат ветеранларига ажратилар эди. Матлубот жамияти раисининг бевосита ёрдами туфайли ҳар бир хонадонга бир бош қорамол ҳисобига 100 килограммдан кунжара ва имконият даражасида шелуха берила бошланди. Келгусидаги режаларимиз янада катта. Асосий мақсад аҳоли қўлидаги чорвани кўпайтириш. Бу бугунги кунда жуда катта аҳамиятга эга, деб ўйлайман.

Мен юқорида жумҳурият Президенти томонидан қабул қилинган фақат битта фармон тўғрисида сўз юритдим. Унинг бошқа хайрли фармонларидан ҳам биз миннатдормиз.

Н. АБЗАЛОВ,
Киров ноҳиясидаги «Қизил деҳқон» маҳалла кенгаши раиси, Киров ноҳия кенгаши депутати.

АЧАВОТДАГИ ҲАНГОМАЛАР

Ичкиликка қарши кураш бошланди-ю, олиб-сотар, чайқовчиларга худо берди: улар «об-замзам»ларни қаерлардандир топиб келиб, пинҳона савдоларини бошлаб юборишди. Илгари бу ишлар билан лўлилар шуғулланишарди. Энди уларга нон қолмади, маҳаллий миллатимизнинг айрим учар вакиллари бу даромадли «соҳа»ни ҳам ўз қўлларига олдилар. Сағбон кўчасининг Ачавот маҳалласида, шу кўчанинг Чиғатой дарвозаси билан боғловчи Хуррият тор кўчасида арақ, сигарет чайқови авжига чиқди. Бир шиша арақнинг нархи 15 сўм, «Чимкент пивоси» 2,5 сўм, сигаретларнинг бир қутиси 3—5 сўм. Пиво ва арақлар олиб сотарларнинг ҳовлисига машинаси билан келтирилади.

Мен шу даҳада тураман. Деярли ҳар куни қуйидаги манзарани кузатаман: кеч соат 4—5 ларда узун қора таёқ кўтарган уч милиционер келади. (Қизиғи шундаки олиб-сотарлар улардан ҳайиқишмайди). Тартиб посбонлари шу ерда бироз ўралашиб, сўнг ғойиб бўладилар. Улар нима қилишади, қандай тартиб ўрнатишади, биров билмайди.

Ичкилик савдосининг қизиши ёшлар тарбиясига салбий таъсир кўрсатмоқда. Бундан ташқари, Сағбон энг тор кўчалардан бири. Серқатнов. Сигарет ёки ичкилик харид қилаётган одам машинасини кўчага қўйиб, автобус қатновига халақит беради.

Хуллас, Ачавотдаги хангомаларнинг олдини олиш, бу ерда тартиб ўрнатиш зарур.

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи, халқ маорифи аълочиси.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«ЯШИРИШ КАСАЛИ»ГА МУБТАЛОЛАР»

Рўзномамизнинг шу йил, 6 октябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида рейд материали босилиб, унда Коммунистик ноҳиясидаги Ийк матлубот жамиятига қарашли «Баҳор» универмагидаги қонунбузарликлар ҳақида сўз юритилган эди.

Мақола юзасидан Ийк матлубот жамияти бошқарувининг раиси А. Даулатов, бошқарув аъзолари Н. Ким, Р. Цой, О. Сапаров, А. Сапаров имзолари қўйилган жавоб мактуби олдик. Унда айтилишича, танқидий мақола матлубот жамияти бошқаруви йиғилишида муҳокама қилинган. Универмагдаги моддий жавобгар шахслар устидан назоратни сусайтириб юборганлиги учун «Баҳор» директори О. В. Истоминага қаттиқ ҳайфсан берилди. Трикотаж бўлимининг мудири К. Эгамбердиевнинг матлубот жамияти соҳасида 1989 йил, сентябрь ойидан ишлаётганлигини ҳисобга олиб, у вазифасидан уч ой муддатга пасайтирилди. Заргарлик буюмлари бўлими мудири Н. А. Ким текширув пайтида касаллиги туфайли ишга чиқмаган эди. Бироқ, барибир, қаттиқ ҳайфсан билан «мукофот»ланди. Шунингдек, кичик сотувчи И. Ногай, савдо бўлимларининг мудирлари Т. Хотамов, Д. Қорабоев, Ф. Маҳмудовлар ҳам яшириш «касали»га қарши жазо-дорилар билан эмландилар.

Кадрлар бўлими ва бош бухгалтерга юқорида тилга олинган бўлимларда ҳисоб-китоб ишларини амалга ошириш вазифаси топширилди.

ТАҲРИРИЯТДАН:

Бизнингча, савдо ходимларининг яшириш «касал»ларини вазифаларидан бироз муддатга пасайтириш ёки ҳайфсанлар билан жазолаш билан асло даволаб бўлмайди. Чунки нима кўп-ҳайфсан кўп. Бу ҳайфсанлар қонунбузарларга пашша чаққанчалик таъсир қилмайди.

Бизнингча савдода ниҳоятда қатъий назорат керак. Бериладиган жазолар шундай бўлсинки, бошқа савдо ходимлари ҳушёр тортишсин, совет савдо қоидаларини бузишга журъат этишмасин.

ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА

1991 йилнинг февралида жумҳуриятимиз меҳнат аҳли буюк ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигини кенг нишонлайди. Бу борада ҳозирданоқ тайёргарлик ишлари қизитиб юборилган.

Айниқса ЎзССЖ Фанлар академиясининг Х. С. Сулаймонов номидаги қўлёзмалар, А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институтлари ҳамда «Китобхон» жумҳурият жамияти ҳамкорликда амалга ошираётган ишлар ибратлидир. Юқорида номлари тилга олинган илмий-тадқиқот илмгоҳлари А. Навоийнинг 20 жилдлик тўлиқ асарларини нашрга тайёрламоқда. Шу кунларда шоирнинг (филология фанлари номзоди Ф. Сулаймонова нашрга тайёрлаган) «Бадоий-ул-васат», «Фавоид-ул-кибор» (5—6 жилдлари) девонлари китобхонлар қўлига тегди. Бундан ташқари Г. Расулованинг «А. Навоий буюк ўзбек шоири ва мутафаккири», М. Рашидованинг «А. Навоийнинг ҳаёти ва ижод саҳифалари» каби илмий асарлари чоп этилди.

Шоир «Ҳамса»сидан ўрин олган достонлар алоҳида-алоҳида ҳолда, танланган шеърлари эса (тузувчи Р. Қобулова) рус тилида босмадан чиқди.

Ҳ. ЮНУСОВА.

САҲНА ЧИРОҚЛАРИ ЁНГАНДА

«АЛИШЕР НАВОИЙ» ОПЕРАСИ

ТЕАТР жамоалари Уйғун ва И. Султоннинг «Алишер Навоий» саҳна асарига неча марталаб мурожаат этишган. Энди бу асар опера саҳнасида — буюк шоир ва мутафаккир номи билан аталувчи Ўзбекистон ССЖ Катта театрида ҳам қўйилди. Ушбу асарга ўзбек бастакори Мутал Бурхонов мусиқа басталади.

Шуниси диққатга сазоворки, режиссер, Ҳамза номидаги давлат мукофотининг лауреати Баҳодир Йўлдошев ўз кучини биринчи марта опера саҳнасида синаб кўрди. У ижодий фаолияти давомида биринчи марта ўзи учун ғайритабиий бўлган опера санъатига мурожаат этди. Операни яратишда саҳна безаклар устаси Туйғун Шораҳимов, либослар устаси Зинаида Куриш унга яқиндан ёрдам бердилар.

Алишер Навоий роли икки актерга — Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист Т. Хусанов билан Ш. Ғафуровга ишониб топширилди. А. Бозоров ва Ш. Зиямуҳамедов Хусайн Бойқаро, Ш. Тўхтабоева, Ю. Абдуллаева, М. Маматовалар эса Гули образини яратдилар. Спектаклга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Ғани Тўлаганов дирижерлик қилмоқда. Опера Алишер Навоийнинг яқинлашиб келаётган 550 йиллик таваллуди муносабати билан саҳналаштирилди.

(ЎзТАГ мухбири).

«МАХФИЙ» ҚЎМИТА БИЛАН ОШКОРА МУЛОҚОТ

Мамлакатимизда энг махфий идора ҳисобланиб келинган Давлат хавфсизлик қўмитасининг фаолияти ҳақида рўзнома ва ойномаларда, радио ва телевидениеда айтилаётган фикрларнинг тез-тез учраб туриши оддий бир ҳолга айланиб қолмоқда. Лекин чекистлар шаънига қорамой чаплашга уриниш ҳолларига дуч келиш мумкинки, бунда «аламзада» ларнинг қўли йўқ деб бўлмайди. Аслида эса ҳозирги шароитда уюшган жиноятчиликнинг пайини қирқиш, уларни фош этишда мазкур қўмита ходимлари салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Аҳоли ўртасида ДХҚ тўғрисида нотўғри тушунча ҳосил бўлишида, туҳмат ва бўҳтон гаплар тарқалишида айрим марказий оммавий ахборот воситаларининг ҳам хизматлари йўқ эмас.

Айни вақтда жумҳуриятимиз Давлат хавфсизлик қўмитаси ходимлари халқ билан ошкора мулоқотлар ўтказа бошладилар. Меҳнат жамоаларида, илм даргоҳларида жамоатчилик билан учрашувлар уюштириб туриш қўмитанинг бундан буёнги иш жараёнининг белгиларидан бири бўлиб қолади.

Ўтган ойда жумҳурият ДХҚ ходимлари Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг йигитлик бурчини Афғонистонда ўтаган ишчилари билан ошкора мулоқотда бўлган эдилар. Яқинда эса Тошкент қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва ирригациялаш муҳандислари олийгоҳининг ҳарбий кафедрасида жумҳурият чекистларининг талабалар билан учрашуви бўлди. Албатта, бу учрашувда ҳам Ўзбекистон ССЖ ДХҚнинг бўлим бошлиқлари Б. Бозоров, А. Благородов, жамоатчилик билан алоқа маркази раҳбари Р. Акромовларга турли йўналишлардаги саволларга жавоб қайтариш осон кечмади. Чунки жавоб бера туриб, давлатнинг энг кичик сирини ҳам ошкор этмаслик уларнинг асосий хусусиятларидан ҳисобланади.

Дастлаб Р. Акромов талабаларнинг умумий тушунча ҳосил қилишлари учун қўмитанинг фаолияти, нима ишлар билан шуғулланиши, қандай ўзгаришлар юз бериши кутилаётганлиги, ошкоралик бўйича қилинаётган ишлар ҳақида сўз юритди. Сўнгра саволларга жавоб бериш бошланди.

Наманганда юз берган тартибсизликлар кўпчиликни қизиқтираётгани маълум бўлди.

ДХҚ ва қайта қуриш

— Тергов давом этаётган бир пайтда аниқ фикр айтиш қийин, дейилди жумладан жавобда. — Лекин ҳарбийлар билан халқнинг бу тўқнашуви тасодифий, десак ҳақиқатга яқинроқ бўлиши мумкин. Чунки бу нарсани воқеаларнинг ривожидан ҳам англаб олинса бўлади.

— Маҳаллий мафияни, унинг раҳнамоларини ДХҚ биладими?

— Мафия деб уюшган жиноятчиликни назарда тутаётган бўлсангиз керак. Биринчидан билиш бошқа, уларнинг бутун кирдикорларини исбот қилиб қўлга тушириш бошқа. Кўпгина уюшган жиноятчилар гуруҳини фош этганлигимиз билан ҳали бу борада кенг кўламли ишлар олиб бормоқдамиз.

— Ўзбекистон ССЖ Давлат хавфсизлик қўмитаси мустақилми?

— Жумҳуриятимиз ҳудудида мустақилмиз.

— ДХҚнинг қанча ходими бор ва қанча маош оласизлар?

— Булар ҳақида ҳозирча маълумот бера олмаймиз. ССЖИ халқ депутатлари съезди қарор қилса, бу тўғрида хабар беришимиз мумкин.

— Қўмитага ишга қабул қилиш тартиби қандай ва Коммунистик партия аъзоси бўлиш шартми?

— Ходимларни биз ўзимиз танлаб оламиз, улар энг аввало ватанпарвар, иродали, виждонли, маданиятли бўлишдек хусусиятларга эга бўлишлари керак. Яна ёш, соғлом ва жисмонан бақувватликларига ҳам катта эътибор берилади. Корхона, ташкилот ўқув юртлар ёки бошқа муассасаларнинг кадрлар бўлимлари ва раҳбарлари тавсияси билан номзодларни аниқлаб юқоридаги талабларга жавоб бера оладиганларни ўз тасарруфимизга олиб, бизда ишлашга мос деб ҳисоблanганларигагина таклифимизни айтамиз.

Партия аъзоси бўлиш-бўлмаслигининг эса аҳамияти йўқ.

— Чекистларнинг спорт билан шуғулланишлари шартми?

— Албатта, бунинг учун бизга ҳафтада икки кун ажратилган. Яна эслатиб ўтаман, ходимларимиз жисмонан бақувват бўлишлари керак. Чунки ҳаётда юз бераётган турли воқеалар, кўпгина топшириқлар гоҳида саломатлик эвазига ҳам амалга оширилиши мумкин...

Саволлар кўп бўлди. ДХҚ ходимлари уюшган жиноятчиликка қарши курашишдан ташқари ҳорижий мамлакатлар махсус марказларининг кирдикорларини фош этишдаги фаолиятлари ҳақида ҳам сўзлаб бердилар.

Бундан ташқари ДХҚ ижтимоий ҳимояга муҳтожлик сезаётганлиги, ССЖИ Олий Кенгашига ДХҚ тўғрисида янги қонун қабул қилинишини сўраб мурожаат қилганликларини ҳам айтиб ўтишди.

Р. ШОЖАЛИЛОВ.

• *Ёш коммунист билан суҳбат* •

ЭЪТИҚОД ЧЕГАРА БИЛМАЙДИ

Ҳозирги пайтда мамлакатимиз коммунистлари мураккаб жараённи ўз бошларидан кечирмоқда. Ҳар ким ушбу жараёнга ўз фикрини билдирмоқда. Кимдир Коммунистик партиямиз раҳнамолик вазифасини бажара олмай қолди деса, бошқа биров эса унга эътиқод қўймоқда. Ҳа, албатта ҳозирги ошкоралик ҳамда демократия даврида ҳар бир киши воқеаларга ўзининг шахсий фикрини очиқ-ойдин изҳор қилишга ҳақлидир.

Тошкент ноҳиясида айни пайтда 3217 нафар коммунист ҳисобда туради. Улар 109 та бошланғич партия ташкилотига бирлашишган. Ҳозирги кундаги мураккаб жараён ноҳия ҳудудидаги коммунистларга ҳам таъсир қилмай қолмади. Йил бошидан бери бу ерда 12 киши партия сафидан чиқди. 52 ёш эса партия аъзолигига ўтди. Хўш, бу ёшларнинг партиямиз ҳақида фикрлари қандай? Худди шундай ёшлардан бири мазкур ноҳиядаги Охунбобоев номли жамоа хўжалигининг комсомол ёшлар бригадаси бошлиғи Комилжон Набиевдир. Мухбиримиз ёш коммунист билан учрашиб, унинг шу ҳақдаги ўй-фикрлари ҳақида суҳбатлашди.

— Комилжон, мана сиз яқинда Коммунистик партия сафига қабул қилиндингиз? Сизни бунга нима мажбур қилди?

— Мен партияга ўтиш олдидан бу ҳақда узоқ ўйладим. Тўғри, ҳозирги айрим ёшларни партия ҳақидаги тасаввурлари турлича. Лекин жиддий мулоҳаза юритиб кўрсам менинг атрофимдаги коммунистлар ҳеч маҳал мени партиядан кўнглимни совутадиган иш қилишмаган. Авваламбор бобомлар ҳақида бироз сўз юритмоқчиман. Бобом Азим Акромов ҳозир мен меҳнат қилаётган жамоа хўжалигини тузиб, оёққа турғазган ветеранлардан бири эдилар. Уларни кўпчилик том маънодаги коммунист сифатида эслашади. Умр бўйи ҳалол меҳнат қилиб, кўпчиликнинг ҳурматини қозонгандилар. Шунинг учун ҳам яқинда бўлиб ўтган жамоа хўжалиги йиғилишида кўпчилик овоз билан хўжалигимиз ҳудудидаги «Школьная» кўчаси уларнинг номи, яъни Азим Акромов кўчаси деб атала бошланди. Отамлар Рихсибой Набиев ҳам ўн уч ёшдан бошлаб жамоа хўжалигида меҳнат қиладилар. Партия ташкилоти ҳаётига ҳам фаол бош қўшиб, кўпчиликнинг ишончини қозонганлар. Мен ҳам келажакда бобом ва дадамларга ўхшашга ҳаракат қиламан. Буни, илтимос, дабдабали сўзлар деб тушунманг. Бу менинг юрагимдаги сўзлардир.

— Яна оилангизда ёки дўстларингиз ичида партия сафига киришни хоҳловчилар борми?

— Албатта, бор. Мен партия билетини олганимдан сўнг укам Маҳкам Набиев ҳам партия сафига кириш истаги борлигини билдирди. Сабабини сўраганимда у ҳам катта авлодимиз изидан бориш истагида эканлигини айтди. Бригадамиздаги Шуҳрат Отабоев ҳам шу кунларда партия сафига кириш тараддудида.

— Сиз бошчилик қилаётган бригадада коммунистлар кўпчиликни ташкил этадими?

— Бригадамизда 29 киши меҳнат қилади. Шундан тўққиз нафари КПСС аъзоларидир. Бизнинг партия группамизга Мавжуда опа Туропова бошчилик қилмоқдалар. Фикримча, қаерда салоҳиятли ва ҳаракатчан коммунистга ишонч билдирилса ва қўллаб-қувватланса ишонаманки, ўша жойда иш кўнгилдагидек кетади.

— Бригадангиз аъзоларидан бирон-бир киши шу кунгача партия сафидан чиқдими?

— Бундай воқеа бўлди. Узоқ йиллар жамоа хўжалигида ишлаган Ортиқ ака Холжонов аттестация ўтказганимизда сиёсий жиҳатдан билимлари пастлиги билиниб қолди. Охир оқибатда партия сафидан чиқишга мажбур бўлдилар.

— Бундай ҳолатга сиз ачинасизми?

— Бунга ҳам ачинаман, ҳам хурсанд бўламан. Чунки мен у кишини ҳалол меҳнаткаш сифатида биламан. Лекин коммунистга фақатгина ушбу ҳислат етишмайди. У сиёсий жиҳатдан етук шахс бўлиши ҳам керак. Бунга мен яна бир бор ишонч ҳосил қилдим.

— Сиз коммунистларнинг хўжаликка раҳбарлик ролига қандай қарайсиз?

— Ижобий қарайман. Чунки шундай раҳбар куч бўлиши кераккки, халқ унга ишонсин. Шу билан бирга ҳурмат ҳам қилсин. Мен ўйлайманки, тез орада партиямиз обрўси яна қайта тикланади ва кишилар унга эътиқод қўядилар. Эътиқоднинг эса чегараси йўқ.

Суҳбатдош Н. РАФИҚОВ.

*

● **ПОЙТАХТИМИЗНИНГ Куйбишев ноҳиясидаги 27-поликлиникага мурожаат қилган беморлар албатта бу ердан мамнун ҳолда чиқадилар. Бу бежиз эмас, албатта. Шифохонада Рустам ака Тўйчиевдек ўз касбига ихлос қўйган нажоткорлар уларнинг жонига аро киришмоқда. Юқори малакали бу врачнинг айниқса Улуғ Ватан уруши ногиронлари, «афғон»-жангчиларга хизмати кўпроқ сингмоқда. Шунинг учун ҳам ундан поликлиника жамоаси ҳамда беморлар миннатдор. Суратда: Р. Тўйчиев ва ҳамшира Шоҳида Мусаевалар беморнинг рентген тасвирини кўздан кечиришмоқда.**

Сураткаш Х. МИРЗАКАРИМОВ.

*

Мамлакатимиз ҳаётидан

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ФАКТЛАР

ЖУМҲУРИЯТ НОМИ ЎЗГАРДИ

● ФРУНЗЕ шаҳрида ўтаётган жумҳурият Олий Кенгаши Қирғизистон учун муҳим масалаларни муҳокама қилмоқда. Депутатлар бундан буён Қирғизистон Совет Социалистик Жумҳуриятини Қирғизистон Жумҳурияти деб аташга қарор қилдилар.

Олий Кенгаш сессиясида, шунингдек, жумҳурият Олий Кенгаши раиси ҳам сайланди. Бу лавозимга уч номзод орасидан Қирғизистон Компартияси Марказий Қўмитасининг мафкура бўйича котиби М. Шеримқулов лойиқ топилди.

ЖАМИЯТ АХЛОҚИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ УЧУН

● **МАЪЛУМКИ, ССЖИ Президенти М. Горбачев мамлакатда ахлоқий айнишларга қарши кураш олиб бориш учун фармон чиқарган эди. Шу асосда жамоат ахлоқини муҳофаза қилиш юзасидан зарур тадбирлар ишлаб чиқувчи махсус комиссия тузилди. Бу комиссия таркибига ижодий уюшмалар раҳбарлари, халқ таълими, кино, телевидение ва радио ҳамда матбуот давлат қўмиталарининг раислари, ички ишлар, адлия ҳамда соғлиқни сақлаш вазирлари, ССЖИ бош прокурори вазифасини бажарувчи, мамлакат Олий Кенгашининг бир қанча комиссиялари, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, диний арбоблар кирди.**

ХОТИРА КУНИ

● БУНДАН буён Озарбайжонда 20 январь умумхалқ мотами куни сифатида нишонланади. Озарбайжон ССЖ президенти А. Н. Муталибов ана шу ҳақда фармон чиқарди. Бу сана шу йил 20 январда юз берган фожиавий воқеалар билан боғлангандир. Ўша куни ва ундан кейин қўшинлар киритилган вақтда Бокуда бегуноҳ кишилар ҳалок бўлган эди.

ИНСОНПАРВАРЛИК ЁРДАМИ

ИҚТИСОДИЙ жиҳатдан танг кунларни бошидан кечираётган мамлакатимиз халқларига жаҳон жамоатчилиги ёрдам қўлини чўзди. Совет Иттифоқига дунёнинг ҳамма чеккаларидан озиқ-овқат, дори-дармонлар ортилган самолёт, машина, пароходлар кела бошлади.

Грециядан экспорт-импорт ширкати эгаси И. Пападопулос ССЖИ Президенти ихтиёрига 65 тонна озиқ-овқат, шунингдек Москва шифохоналари учун 100 минг дона бир марта ишлатиладиган игналар юборажагини маълум қилди. Бу хайрия юкини фирма эгасининг рафиқаси ўзи олиб келмоқчи.

Покистон Ислом Жумҳуриятининг ҳукумати ССЖИга беминнат ёрдам тариқасида 10 минг тонна гуруч юборишга тайёр эканлигини маълум қилди.

Тамаки ва дори-дармонлар, сабзавотлар, мевалар, қуритилган сут ва олмалар, музлатилган парранда ҳамда қурилиш материаллари денгиз, ҳаво ва қуруқликдаги чегараларимиздан келмоқда. Бу маҳсулотларни қабул қилиб олиш ва тақсимлаш учун Москвада Марказий ҳукумат комиссиясининг ишчи гуруҳи фаолият кўрсатмоқда.

Совға молларининг кўплари аниқ манзилгоҳларга юборилаётир. Чунончи, Италиядан Ленинграддаги шифохоналарга 75 тонна юк — озиқ-овқат ва кийим-бошлар жўнатилди. Шунингдек бу шаҳарга ГФЖдан ҳам ёрдам келди: 11 минг 942 килограмм келадиган озиқ-овқат, кийим-бош ва пойабзаллар юборилди. Яна бир самолёт озиқ-овқат ҳамда дори-дармонлар ортиб келди.

Хайриялар Чернобиль болалари учун ҳам, зилзиладан зарар кўрган Арманистон халқи учун ҳам ва бошқа манзилгоҳларга жўнатилаётир.

Лекин айрим жумҳуриятлар ҳорижнинг бу хилдаги ёрдамидан воз кечмоқдалар. Чунончи Эстония ҳукумати бошлиғи Э. Сависаар ССЖИ Вазирлар Кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари Л. Воронинга шуни маълум қилдики, жумҳурият юборилаётган хайрия молларини қабул қилишдан бош тортади.

(МАТБУОТ ХАБАРЛАРИ АСОСИДА ТАЙЁРЛАНДИ).

Мамлакатимиз ҳаётидан

• *Чет эллар билан ҳамкорлик*

Тошкентда билим олишади

Ўзбекистон ССЖ Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги қошида ташкил этилган «Узинтеробразования» жумҳурият бирлашмаси ўзининг дастлабки фаолиятини бошлади. Бирлашма дастури асосида Греция билан тузилган шартномага мувофиқ бир гуруҳ бўлғуси талабалар пойтахтимизга келдилар. Уларни жумҳуриятимиз олий ва ўрта махсус таълим вазирининг ўринбосари Э. И. Фозилов қабул қилди.

Грециялик ёшлар дастлаб энг малакали ўқитувчилар ёрдамида жадаллик билан рус тилини ўрганадилар. Кейин ўзлари танлаган ихтисосликлар бўйича олий маълумот оладилар.

Биз бўлғуси талабаларнинг яхши ўқишлари ва яшашлари учун барча қулайликларни яратишга ҳаракат қиляпмиз, — дейди бирлашма бош директори Ғайрат Ойхўжаев, — бундан кейин ҳам бу ва бошқа чет эл мамлакатлари билан ҳамкорликни давом эттирамиз, талабалар сафи ортиб боради.

Жумҳуриятимиз билан алоқа ўрнатган Грециянинг «Совет — стадиинтернейшл абитуриенти» фирмаси бош директори Дмитриес Зиогас биз билан мулоқотда ёшлар асосан шифокорлик, муҳандислик ихтисосликлари бўйича ўқиш ниятида эканликларини алоҳида таъкидлади. Улар орасида спорт бўйича мутахассисликни орзу қилаётганлар ҳам бор.

Келгусида талабаларни жумҳуриятимизнинг эътиборга сазовор жойлари, олийгоҳлари билан мунтазам таништириб бориш ҳам бирлашма дастуридан ўрин олган.

С. ҲАСАНОВ.

• *Муштарийларимиз минбари*

БОШ АЙБДОР—ДЎКОНДОР

ГАЗЕТАНИНГ 29 сентябрь сонида босилган «Чайқовчилар» мақоласини ўқиб, ўз мулоҳазаларимни ёзишга қарор қилдим.

Қадимда жумҳуриятимиз ҳудудида савдо ишининг асосий қисми баққол, баззоз ва аттор каби катта-кичик савдо ходимлари ихтиёрида бўларди. Бу савдо ходимлари узоқ қишлоқларда то 1930—1935 йилларга қадар халқни тегишли саноат моллари билан таъминлашар эди. Уларнинг қўлида давлат томонидан берилган «патент» деган ҳужжат бўлиб, улар шу патент қоидаси асосида савдо ишини олиб боришар эди. Агар ходим патентда кўрсатилган қоидани бузса, ҳалойиқ уни оғир жазолаган. Шунинг учун ҳам у пайтларда савдо ходимлари халққа хиёнат қилмас ва жиноятга қўл урмасди. Қишлоқ аҳолиси уй-ҳовлисига қулф солишни ҳам билмас эди. Шу туфайли милиция ходимига ҳам эҳтиёж бўлмаган.

Яқин Шарқ мамлакатларида — асосан араб давлатлари аҳолиси ўртасида ҳозирги вақтда ҳам худди шу тартиб мавжуд экан. Бу ҳодисани яқинда шу мамлакатларга саёҳат қилган ёш ёзувчимиз Эркин Самандар «Ёш ленинчи» газетасининг 21, 25 сентябрь сонларида «Сурия самбитлари» туркумидаги мақоласи [асосан «Марварид Сизники эмасми!»] да жуда яхши тасвирлаб ёзган.

Савдо-сотиқ асосан савдо ташкилотининг дастлабки шаҳобчаси ҳисобланган дўкон мудири ёки сотувчига боғлиқ экани ўз-ўзидан маълум. Дўкончилар дастлаб ўзига бириктилган ҳудудда яшовчи аҳолига, келиб-кетиб турувчи меҳмон ва йўловчиларга ўзининг дўконида мавжуд бўлган молларни расамадига қараб сотиши керак. Ана шу қоида бузилса савдо тартиби ҳам бузилади, қўли эгрилар ҳам кўпаяди, чайқовчиликка йўл очилади.

АКС САДО

Шахсий кузатилган мисолларга мурожаат этайлик. Шу йилнинг кўклам кезларида Тошкентдаги «Россия» меҳмонхонасида бир кеча меҳмон бўлишга тўғри келди. Меҳмонхонанинг ювинадиган қисмида атир совун бўлмагани учун меҳмонхонадаги дўкончига мурожаат қилишга мажбур бўлдик. Совун йўқ экану, лекин чет элдан келтирилган соч ювадиган сув бор экан. Мен бир шиша олдим, аммо ёнимда турган бошқа бир хотин 60дона олди. Ана кўрдингизми, расамад қоидаси бузилди. Дўкондор бош айбдор бўлди. Чайқовчига йўл очди. Шаҳарлар, ноҳиялар, хуллас истаган жойдаги турли-туман дўконлардан бунга ўхшаган мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

«Чайқовчилар» мақоласида тасвирланган Умринисо Болтабоева ва Восиқжон Мирзаевлар ёнига уларнинг гумаштаси ҳисобланган магазин мудирини ҳам қўшиб суд қилиш лозим. Чунки бу ишда бош айбдор магазинчи, у молни хоҳлаганича сотган, савдо қоидасини бузган. Ноҳақлик, чайқовчиликни юзага келтириб чиқарган. Магазинчиларимизни патент билан таъминлаш лозим. Патент уларнинг ҳақиқий магазинчи эканини билдиради.

Турсун СУННАТОВ,
Бекобод ноҳиясидаги Ойбек номли совхоз Уруш ва меҳнат кексалари кенгашининг раиси.

БОСМАХОНА МАҚОМИ ЎЗГАРДИ

● ЛЕНИН номли Тошкент Давлат дорилфунуни босмахонасининг мақоми ўзгарди. Бундан буён у «ТОШДД нашриёти» деб аталади. Бу — шунчаки лавҳани ўзгартириб қўйиш эмас. 1991 йилнинг январь ойидан бошлаб тўла хўжалик ҳисобига ўтилиши билан жамоа барқарор ишлаши учун қатъий даромадга эга бўлиш лозим. Дорилфунун босмахонаси дарсликлар, илмий ишлар, методик қўлланмаларни нашр қилади. Тўғри, пулнинг бир қисмини нашриётга дорилфунун ҳамда жумҳурият Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги беради. Ҳозирча қоғоз етказиб бериш ҳал этилмаган бирдан-бир масала бўлиб турибди.

ШАРТНОМА ТУЗИЛДИ

● ЎРТА ОСИЁ темир йўл магистрали меҳнаткашлари билан Афғонистон транспортчилари ўртасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида шартнома тузилди. Шартномада ўзаро манфаатли асосда қуриладиган амалий алоқаларни кенгайтириш кўзда тутилган. Мазкур шартнома икки мамлакат ўртасидаги савдо-сотиқни кенгайтиришда муҳим роль ўйнабгина қолмай, Афғонистондаги хусусий фирмаларнинг мамлакатимиз ҳудудидан ўтадиган транзит юклари ҳажмини кўпайтиришга ҳам қодир.

(ЎзТАГ).

БОҒЛАРДАГИ ЗАРУР ЮМУШЛАР

БОҒБОН ва соҳибкорларимизнинг меҳнатлари натижасида бу йил боғ ва токзорларда мўл ҳосил етиштирилди, катта майдонларда янги боғлар ва токзорлар барпо этилди. Маълумки, бултур кўпчилик хўжаликларда ток ва мева дарахтларининг ҳосилини баҳорда қора совуқ уриб кетди. Бир йиллик кўк новдалар билан бир қаторда танасида шира суви қўзғалиб қолган, пишиб етилган бир йиллик новдаларнинг камбий қисмини ҳам қора совуқ кучли зарарлади, натижада кўпчилик токзорларда ток кундасига тақаб зарарланган бутун новдаларни кесиб олиб ташлашга тўғри келди. Токларнинг ер устки қисми асосан кундадан ўсиб чиққан янги новдалар ҳисобига тикланди. Лекин тикланиш тўлиқ бўлмаса ҳам, 70 фоизни ташкил қилди. Шу билан бу йилги узум ҳосилини олиш замини тайёрланди. Эрта баҳор серёғин бўлди. Вилоятнинг деярли ҳамма хўжаликларида айниқса узумдан мўл ҳосил етиштирилди.

Ғалаба ноҳиясидаги «Огонёк» шўро хўжалиги соҳибкорлари ва боғбонлари бу йил узум ва мевадан мўл ҳосил етиштирдилар. Хўжаликдаги боғлар майдони 900, узумзорлар эса 700 гектарга етди. Бу йил баҳор фаслида 200 гектардан кўпроқ ерда мевазорлар барпо этилди. Катта майдондаги токзорларнинг гектаридан 150—160 центнердан ҳосил олинди.

Мевазорларда ҳам гектаридан олинган ҳосил 120—140 центнерни ташкил этди. Бунинг боиси нимада? Узумзорларда бутун технология жараёнлари узвий равишда бири иккинчисига боғлаб олиб борилди, касаллик ва зараркунандаларга қарши қисқа муддат ичида ишланди, натижада мева ва узум сифати ҳам яхши бўлди, меваларнинг сифатли қисми 90 фоизни ташкил этди. Сифатли мева ва узумдан олинган даромад бу йил тахминан 4 миллион сўм бўлиши керак.

Шу кунларда янги боғ ва токзорлар барпо қилиш, янги ерларга кўчат экиш учун катта тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Биринчи навбатда барвақт ҳосилга кирадиган олма навларидан кўчат етиштириш мақсадида вегетатив усулда кўпаядиган пайвандтаг она боғлари ташкил қилинган. Ҳар йили она боғларда парҳиш қилиш йўли билан кўплаб пайвандтаглар тайёрланиб, улар куртак пайванд қилиниб далаларга куз фаслида экилиб келгуси йили август-сентябрь ойларида кераклли олма қаламчаларига куртак пайванд қилинмоқда ва келгуси йили бир яшарли

Мутахассис мулоҳазаси

стандарт кўчатлар етиштириб ноҳия эҳтиёжини қондирмоқда. Жойида етиштирилган кўчатларни хоҳлаган пайтингизда кўчириб олиб керакли участкаларга келтириб экиш мумкин. Бундай кўчатларнинг кўкариши камида 95 фоизни ташкил қилмоқда.

Куз-қиш ойларида боғ ва токзор қатор ораларини шудгорлаш керак. Ҳосилдор боғ ва токзорларнинг гектарига 15—20 тоннадан органик ўғитлар, ҳосил чўғига қараб 150—200 килограммдан соф фосфор ва калийли ўғитлардан бериш яхши натижа беради. Дарахт бўғзиларидан ўсиб чиққан бачки новдаларни чўкиртак қолдирмасдан пайвандтакка тақаб ток қайчиси ёрдамида олиб ташланади. Шу билан бир вақтда дарахт атрофлари ҳам яхшилаб юмшатилиб, ўтлардан тозаланиши зарур. Вилоятимизнинг тоғли ноҳияларида боғ ва токзорларнинг қатор ораларини чуқур юмшатиб керакли миқдордаги органик ва минерал ўғитлардан солинса, келгусида ҳаводан тушган намдан ва ерга солинган озуқа моддаларидан дарахтлар ва ток туплари яхши фойдаланади, натижада бир йиллик новдаларнинг яхши ўсишига ва мўл, сифатли ҳосил олишга сабаб бўлади. Токларни совуқдан сақлаш учун тезликда уларни қирқиб, керакли новдалар қолдириб кесиш керак. Кесишдан кейин пешмапеш бир йиллик новдалар ва зангларни яхшилаб қўндоқлаб қаторларнинг икки томонига бир текисда қилиб етказилади, ерга қадаб қишга кўмилади. Тоғли ноҳияларнинг айрим хўжаликларида токлар шпалерлардан бўшатилиб, ерга туширилади. Шундай қилинганда ток занг ва новдалари қалин қор тагида қолиб кетиб совуқлардан зарарланмайдилар.

Токларни кесишда етарли новдалар қолдириб кесиш керак. Қолдириладиган новдалар яхши пишган, йўғонлиги 8—12 ммдан кам бўлмаслиги керак. Хом новдалар бутунлай кесиб ташланади. Ток қирқишда 15—20 фоиз кўпроқ новда қолдириб кесилиши керак. Чунки токларни қишга кўмиш ва баҳорга тупроқдан очиш даврларида новдалар қисман жароҳатланиши мумкин. Ток новдаларини қўндоқлаш ва уларни кўмишда новдалар қаттиқ эгилмаслиги, буралиб кетмаслиги, жароҳатланмаслиги ва тупроқдан ташқарига чиқиб қолмаслигини таъминлаш даркор.

Янги боғлар ва токзорлар барпо қилиш учун ерларни сифатли қилиб тайёрлаш керак. Ерга бир текисда қилиб, гектарига 30—40 тонна органик ўғитга 200—300 килограммдан соф фосфор ва калийли ўғитлар омухта қилиб берилиши керак. Ерлар 50—60 мм чуқурликда ҳайдалади ва ҳайдалганидан кейин 1—1,5 ой ичида ер қисман ўтиради. Ана шундан кейин кўчат экишга киришилади. Шундай қилинганида кўчатларнинг илдизлари ер қатламларида бир текисда зич жойлашади, кўчатлар бир ёққа қараб қийшайиб кетмайди. Юқорида қайд қилиб ўтилган технологик жараёнларни боғ ва токзорларда ўз вақтида сифатли қилиб ўтказилса, сўзсиз келгуси йил мўл ҳосил замини пухта тайёрланади.

М. СОБИРОВ,
қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди.

• Йил таҳлили •

● Сут соғувчилар — Ў. Жиянбекова, М. Азимова, К.Гилманова ҳамда молбоқар А. Тозабековлар ўз меҳнатларидан мамнун.

● Хўжалик бош иқтисодчиси Анвар Сулаймонов.

ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ ҚИЙИН ЙЎЛИДАН

ФАЗОГИР Волков номидаги шўро хўжалиги бир неча йиллардан буён «қаддини ростлай» олмасдан келарди. Аввалги директорнинг раҳбарлик қобилияти етишмадими, ҳар ҳолда, хўжалик орқага кетгандан кетаверди. Одамларнинг турмуш аҳволи анча ночорлашиб қолди. 1989 йилнинг апрель ойида бўлиб ўтган хўжалик жамоаси умумий мажлисида хўжаликка янги раҳбар сайланди. Уни жамоанинг ўзи бир неча муқобил номзод ичидан танлаб кўрсатди.

ДАСТЛАБКИ ҚАДАМЛАР

●...ЖАҚСИБЕК Асилбеков шу куни уйига қайтди-ю, туни билан ухлаёлмай чиқди. Ботқоқликка ярим белигача «ботиб» қолган хўжаликни оёққа турғазишнинг ўзи бўладими? Текис йўлда кетаётган одамнинг қоқилиши ҳам эҳтимолдан холи эмас-ку! Ҳатто, тўрт оёқли от ҳам мункийди...

— Дадаси, бироз дамингизни олинг, ахир сиз ариза ёзиб директор бўлганингиз йўқ-ку! Халқнинг ўзи сайлади. Нега энди ўз ёғингизга ўзингиз қовурилаверасиз.

— Танаси бошқа дард билмас, деган экан эскилар. Менинг калламдаги ўй ва ташвишларни қаёқдан билақолдинг,— деди хўрсиниб Жақсибек хотинига маъюсона термулиб,— мен ҳозир гўё бир чақалоқман. Одамлар тушов кесди қилишиб, мени йўлга солиб юборишди. Ўзинг биласан, янги йўлга кираётган чақалоқ бирданига йиқилмай-сурилмай юриб кета олмайди. Ишқилиб, тетапоя кунларим яхши ўтсинда...

...Жақсибек ҳарқанча ухлашга ҳаракат қилмасин ором ололмади. Юксак, ташвишли ишлар олдида у тобора ҳаяжонланарди. Чунки истиқболда биринчи навбатда одамларнинг турмуш даражасини яхшилаш ишига кўмаклашишдек жуда мураккаб вазифа турарди. Одамлар ноқулай уйларда яшашарди. Шунга қарамай улар шўро хўжалигига турар-жойлардан фойдаланганликлари учун пул ҳам тўлашарди.

Одамлар саҳари-мардондан қош қорайгунча ишлаб, қўллари ёлчиб пул кўрмасди. Шунинг учун хўжалик худудида яшаётган кўпгина одамлар ўз ҳаётларини бироз бўлса-да, ўнглаб олишлари учун бошқа томонларга иш ахтариб кетганлар. Чунки бу ерда азза-базза қилаётган меҳнатлари қудуққа тушган тошдек изсиз йўқолиб кетарди. Узоқ давом этадиган қиш ойларини амал-тақал ниҳоясига етказишарди. ...Ҳа, ишчилар шундай яшашга мажбур эдилар. Энди уларни қайтармоқ керак!

Одамларни фаровонлик пиллапояларига олиб чиқиш учун янги директор хўжалик мутахассисларини, тажрибали ишчиларни чақириб, уларнинг олдига муаммоларни кўндаланг қўйди. Аҳволни яхшилашда улардан маслаҳат сўради. Бир неча кунлик кенгашувлар охири бир тўхтамга етди. Хўжалик худудидаги учта ферма ва иккита бўлим бирлаштирилиб, учта фермага айлантирилди. Бу билан 50 дан ортиқ ишчи ўрни қисқарди. Натижада бевосита меҳнат қилаётганларнинг ойлик маошлари 15—20 фоизга кўпайди. Бу — моддий манфаатдорликнинг дастлабки нишоналари эди.

Меҳнатга муносабатни яхшилаш учун хўжаликдаги барча соҳаларни ижарага беришга қарор қилинди. Дастлабки самаралар қувончли бўлди. Одамлар ўзлари ижарага олган жабҳаларда виждонан меҳнат қила бошлашди. Дала ишларида, чорвада гўё ўзларининг шахсий хўжаликларида ишлагандек тер тўкдилар. Одамлар меҳнатга шундай берилиб кетишдики, фаровон ҳаётнинг асоси чиндан ҳам меҳнат эканлигига ишонч ҳосил қила бошладилар. Фермаларда сут соғиб олиш тандем усулига тўлиқ кўчирилди. Натижада соғиб олинаётган бир центнер сут учун тўланадиган пул 1 сўм 12 тийиндан 1 сўм 53 тийинга кўтарилди. Бу чора фермада ишлаётганларнинг маошларини 40 фоиз кўтариш имконини берди.

Ижара пудрати секин-аста такомиллашиб, оилавий ижара усулига айлана бошлади. Натижада ўтган йили илк марта хўжалик 243 минг сўм соф даромад олди.

РЕЖАДАН РЕЖАНИНГ ФАРҚИ БОР

● ҲАМЕНИ қаппайган аҳолининг орзу-умидлари қанот ёза бошлади. Турмуш маданиятини яхшилаш, соғлиқни сақлаш ишларига эътиборни кучайтириш лозим, деган талаблар келиб чиқди. Халқ сўзларига қулоқ солган янги раҳбарлар ишни одамлар саломатлигини яхшилашдан бошлашди. Хўжалик марказий қўрғонида 60 ўринли шифохона қуришга киришдилар. Ярим йилда у фойдаланишга топширилди, шифохона хўжалик ишчилари учунгина эмас, балки ноҳияда ҳам тилга тушди. Натижада ишчилар даволаниш учун бир неча чақирим узоқдаги шифохоналарга қатнаш азобидан қутулдилар.

Шифокор Ж. Раимбекова ва ҳамшира Л. Мирзахўжаева кабилар ҳар куни даволанаётган беморларнинг дардларига алоҳида эътибор билан қулоқ сола бошладилар. Хасталаниб қолган кишиларнинг соғайиши тезлашди. Одамлар хурсанд, оилалар хурсанд. Бу хайрли иш янада такомиллаштирилди. Хўжалик марказида амбулатория учун яна бир бино ажратиб берилди.

Энг кўп истеъмол қилинадиган ноз-неъматлардан бири — нон. Нон қўлинг етадиган жойда бўлса, ишинг унумли бўлаверади, деган нақл бор халқимизда. Буни яхши тушунган хўжалик раҳбарлари тезда янги новвойхона қуриб бердилар. Унга 12 минг сўм маблағ сарфланди. Эрта-индин қурилиши ниҳоясига етказилаётган озиқ-овқат магазини ҳам ишга тушади. Бунга эса 10 минг сўм кетди.

Ижтимоий соҳалардаги бошқа жиҳатлар ҳам унутилгани йўқ. Хўжалик ичидаги эски, абжағи чиқиб кетган йўллардан уч километри асфальтланди, икки километрлик янги йўл қурилди. 140 ўринли болалар боғчаси иситиш марказига уланди. Ўқувчилар ҳам мамнун. Эндиликда улар 422 ўринли янги мактаб биносига эга бўлдилар.

Иккинчи бўлим аҳолиси вилоят ва ноҳия Советлари депутати М. Т. Тиллабоевдан шу бўлимда 420 ўринли мактаб биносини қуриб беришни талаб қилган эдилар. Шу кунларда мазкур наказни амалга ошираётган 7-қурилиш ташкилотининг Қаҳрамон Жўраев бошлиқ қурувчилари жадаллик билан меҳнат қилмоқдалар. Мактаб биноси 1991 йил сентябрь ойида фойдаланишга топширилиши режалаштирилган эди. Қурувчилар бу муддатни олдинга суришга қарор қилдилар. Келгуси йил январь ойининг бошларида мактаб қурилиши ниҳоясига етказилади.

— Бизнинг хўжаликда меҳнат қилаётганларнинг 50 фоиздан ортиқ болалари боғчаларда тарбияланишмоқда,— дейди Ножия Иброҳимова,— менинг ўзим шу соҳада ишлаганлигим боис хўжалик раҳбарияти қилаётган хайрли ишлардан ниҳоятда хурсандман. Ирина Шегай, Мадина Ойнабекова, Турдигул Боймуродова каби ўнлаб тарбиячиларимиз фарзандларимизни соғлом ва ақлли қилиб тарбиялашда жонбозлик кўрсатмоқдалар. Келгуси йилдан 90 ўринли янги типовой боғча қурилиши бошлаб юборилади. Янги клуб биноси қуриб фойдаланишга топшириляпти. Янги водопровод шахобчалари тортилаётир. Бўлимларимизни тўлиқ газлаштириш ҳадемай ниҳоясига етказилади. Бирбир ярим йил ичида анчагина яхши ишлар амалга оширилди. Келажакдан умидимиз катта. Қайта қуришнинг қийин йўлидан олға боришимиз осон бўлмаётир. Лекин хўжалик раҳбарияти ва жамоаси бир ёқадан бош чиқарса, ҳамма ишнинг уддасидан чиқиш мумкин эканлигига ишонч ҳосил қиляпмиз.

ФАРМОН ВА ИЖРО

● — БИЗНИНГ хўжалигимизда жумҳуриятимиз Президентининг фармонларини бажаришга алоҳида эътибор берилмоқда,—дейди хўжалик директори Ж. Асилбеков,— Улуғ Ватан уруши қатнашчилари, ногиронлар, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилалари ва байналмилалчи жангчиларга қўшимча ёрдам кўрсатиш изчиллик билан амалга ошириляпти. Барча уруш фахрийлари уй-жой билан тўлиқ таъминланди. Йил бошидан бошлаб улар истиқомат қилаётган уй-жойлар хўжалик ҳисобидан таъмирлаб берилмоқда.

Шу кунгача уруш фахрийлари ва байналмилалчи жангчиларнинг оилалари учун 22 та участка майдони ажратиб берилди. Ўша ерларда улар ўз қурилишларини тезроқ тиклаб олишлари учун қўлдан келганча кўмак берилмоқда. Шу йилнинг ўзида хўжалик худудида яшовчи 24 оила ҳовли тўйлари ўтказишди. Бу йил 200 дан ортиқ ишчилар, фахрийлар ва чорвадорлар саёҳатда бўлиб қайтишди. Уларнинг кўпчилиги санаторий, дам олиш уйларида ўз саломатликларини тиклашди. Шулардан 28 нафар Улуғ Ватан уруши фахрийсига пулсиз йўлланмалар берилди.

Қўйнингдан тўкилса қўнжингга, деган нақл бор. Хўжаликда кишиларнинг шахсий томорқаларини ривожлантиришга ҳам яқиндан кўмак берилмоқда. 360 тонна ем-хашак, 49 тонна ширали озуқа, 74 тонна сомон келтирилиб, кишиларнинг уйларига тарқатиб берилди. Келтирилган нарсаларнинг анчагина қисми ногиронларга ва кам даромад қиладиган оилаларга ярим нархда сотилди. Ночор оилаларнинг тўққиз нафарига 19 минг 656 сўмлик уй-жой умр бўйи текин фойдаланиш учун берилди. 90 нафар нафақахўрнинг пул миқдори ойига 100 сўмга етказилди. Бундай мақсадлар учун хўжалик ойига 5280 сўмдан зиёд маблағ сарфламоқда.

Шўро хўжалиги ишчиларининг уй-жойга бўлган катта эҳтиёжларини тезроқ қондириш учун 50 минг сўм миқдорида қарз пули берилди. 150 куб метр ёғоч, 20 минг дона шифер ва 110 тонна цемент сотилди. Шахсий уйларни қуриб олишда ёрдам берувчи махсус қурилиш бригадаси ташкил этилди.

● Шифокор Ж. Раимбекова ва ҳамшира Л. Мирзахўжаевалар қабул пайтида.

САМАРА БАҲОСИ ИЖРОГА БОҒЛИҚ

● ШЎРО хўжалиги 1989 йилдан буён тўлиқ ижара усулида иш юритмоқда. Фермалардаги моллар, экин майдонлари ижарачилар учун тўлиқ берилди. Уларнинг самарали ишлашлари учун хўжалик раҳбарияти чинакам ёрдамга отланди.

Хўжаликни социал ва иқтисодий жиҳатдан тезроқ оёққа турғазиб олиш учун давлатдан 1 миллион 850 минг сўм қисқа муддатли қарз олинган эди. Хўжалик жамоасининг ижара усулига ўтиб ишлаши натижасида дастлабки йилнинг ўзидаёқ юқоридаги қарзнинг 850 минг сўми қопланди.

— Чорвадор Ўлмас Жиянбекова оиласи шўро хўжалиги фермасидан қирқ бош соғин сигирни ижарага олган эди,— дейди хўжалик бош иқтисодчиси Анвар Сулаймонов. — бу оила ҳар бир сигирдан 3774 килограммдан сут соғиб олиб, йил охирида 12 минг сўм даромад қилди. Уларнинг нияти бу йил 15 минг сўм даромад олишдир. М. Худойбергенов эса 14 гектар майдондаги эски бедани ижарага олган эди. Шартнома бўйича гектаридан 120 центнердан қуруқ беда пичани етказиб бериши лозим эди. Ёз бўйи астойдил меҳнат қилди. Натижа қувончли бўлди. Гектаридан 257 центнердан қуруқ беда жамғарди. 140 тонна ошиқча маҳсулот топширилганлиги учун қўшимча 4227 сўм даромад қилди.

... Ҳа, бош иқтисодчи А. Сулаймоновнинг мисоллари эътиборга лойиқ. Ижаранинг қандай яхши наф келтираётганлиги унинг гапларидан кўриниб турибди. Хўжалик бу усулдан катта фойда кўриш умидида. Хомаки ҳисоб-китобларга қараганда фойданинг миқдори бу йил ярим миллион сўмдан ошади.

Хўжалик фермасида ишни ижара усулида ташкил этишаётган сут соғувчилар — Ўлмас Жиянбекова, Муборак Азимова, Карима Гилманова ва молбоқар Асилбек Тозабековлар тажрибаси ҳам шундан далолат бериб турибди. Улар бу йил 3440 тонна сут етказиб беришга бел боғлашган эди. Режа тўғри олинган экан. Эрта-индин асосий режа бажарилади. Йил охиригача эса ошиқча 50 тонна сут етказиб берилади.

Хўжаликда гўшт етказиб бериш ҳам асосий соҳалардан ҳисобланади. Шу кунгача давлатга 345 тонна гўшт сотилиб, бу соҳадаги режа ортиғи билан адо этилди.

МУАММО, МУАММО...

● ХОЛВА деган билан оғиз чучимайди. Бир неча йиллардан бери йиғилиб қолган қусриётларни бир йил-икки йилда тузатиш осон эмас. Хўжаликда бу йил якка тартибда уй-жой қуриш учун 120 участка ажратилди. Уларни қурилиш материаллари билан таъминлаш эса мураккаблигича қолмоқда.

Бундай чигал аҳволдан қандай қилиб чиқиш керак? Хўжалик раҳбарлари қурилиш материаллари ишлаб чиқарувчи корхоналар билан тўғридан-тўғри шартномалар тузишга ўта бошладилар. Шояд бу иш яхши натижа берса.

Эски фермалар қўрғоннинг одамлар гавжум жойларида ўрнашиб қолган. Фермалар қурилган жойлар тўқай бўлганлиги учун улар йиллар ўтган сайин чўка бошлади. Натижада кўлмак сувлар тўпланиб, моллар чиқиндиларини олиб кетиш қийинлашиб бормоқда. Чиқиндиларнинг бундай манбаларда узоқ туриб қолиши оқибатида қишлоқ ҳавоси ва атроф муҳит ҳавоси ўзгармоқда. Вазифа аниқ. Фермаларни қишлоқ ичидан ташқарига кўчириш шарт.

Хўжалик олдида булардан бошқа ҳам талай муаммолар кўндаланг бўлиб турибди. Лекин одамлар ҳар қандай қийинчилик ва жумбоқларни енгиш учун маблағ кераклигини, маблағ топиш учун эса кўпроқ ишлаш кераклигини билишади.

...Қишлоқдан қайтар эканмиз, уфққача ястаниб кетган хўжалик ерларини кесиб ўтдик. Қорамтир, кучга тўлган шудгорзорлар келгуси йилда мўл ҳосил бераман, деб тургандай. Йўл-йўлакай учраган кишилар чеҳрасига разм соламиз. Улар чеҳраларидан куч-ғайрат, келажакка ишонч ёғилиб турибди. Дилимизда ажиб бир фикр уйғонди: «Ҳа, бундай одамлар билан ҳар қандай ишнинг уддасидан чиқса бўлади!».

Р. УМАРОВ,
П. ЭРГАШЕВ,
Ғалаба ноҳияси.

• Халқ ва Армия якдил •

ОНАЛАР ЖАНГЧИЛАР ҲУЗУРИДА

ВИЛОЯТИМИЗНИНГ ОРЖОНИКИДЗЕ НОҲИЯСИ ҚИШЛОҚ СОВЕТЛАРИДА ОНАЛАР СЛЕТИ ЎТКАЗИЛМОҚДА

...Атир опа бешинчи ўғлини ҳам харбий хизматга кузатади. «Илоё акаларинг сингари бағримизга соғ-омон қайтгин» деб дуо қилди у.

«Ўнта бўлса ўрни бошқа» деганларидек, катта даргоҳ ҳувиллаб қолгандек эди. Оила аъзолари тўпланишганда аскар ўғилнинг ўрни шундоққина билиниб турарди. Ахир она учун дунёда фарзандидан азизроқ киши бормикан. Жигар бандини кузатибди ҳамки, кун санаб хат кутади.

Шундай қувончли дам ҳам келди. У Киров вилоятидаги «Н» чи ҳарбий қисмдан фарзанди йўллаган мактубни қайта-қайта ўқиди, кўзларига суртди.

— Ҳа, онагинанг ўргилсин, биз ҳаммамиз соғ-омонмиз, — аста шивирлади Атир опа мактубдаги саволларга бирма-бир жавоб бераётгандек. Минг шукурлар бўлсинки, ўзинг ҳам саломат юрган экансан. Бошинг тошдан бўлсин, болам.

Она севинч ёшларини артиб, хат билан суҳбатлашиб бўлган хам эдики, биров чақириб қолди. Қишлоқ советининг раиси Ж. Шагаев келибди.

— Шахсан ўзим сизни аскар оналарининг давра суҳбатига таклиф қилиб келдим, — деди у хол-аҳвол сўраб бўлгач. Гурунгдан кейин ҳарбий қисмга бориб аскарлар ҳаёти билан ҳам танишамиз...

Бир қатор қишлоқ советларида ўтказиш режалаштирилган бу анжуманга Май қишлоқ совети худудида истиқомат қилувчи оналар ўз вақтида тўпланишди. Оржоникидзе ноҳияси партия қўмитасининг мафкура бўлими мудири С. Атегов, ноҳия ҳарбий комиссари Р. Тошхўжаев, хотин-қизлар кенгаши раиси Д. Аюповалар иштирок этган бу йиғилишда савол - жавоблар кўп бўлди. Йиғилганлар айниқса, ҳарбий комиссарга турли саволлар билан мурожаат қилишди. Сўнгра оналарни аскарлар ҳаёти билан таништириш мақсадида Туркистон ҳарбий округининг ҳарбий қисмига йўл олинди. Меҳмонларни бўлинма бошлиқлари ҳамда куни кеча хизматни бошлаган россиялик аскарлар илиқ қарши олишди. Оналар ўз фарзандларини кўргандек қувонишди.

Дастлаб бўлинма командири С. А. Сидорович сўзга чиқиб, ҳарбийлар ҳаёти, яшаш шароити ҳақида гапирди. Шунингдек уларнинг бир-бирлари билан дўст эканини, ҳеч қачон миллатчилик қилмасликларига ишонч билдирди.

Ҳарбий бўлинма командири Н. Ю. Данилевич эса аскарларнинг яхши яшаши, сидқидилдан халол хизмат қилишлари учун амалга оширилаётган ишларни санаб ўтди.

Сиёсий ходим В. В. Гончарнинг айтишича, бўлинмада ўзбек, рус, украин, немец, татар, корейс, озарбайжон, қозоқ, удмурт, эстон, бошқирд, поляк, гобардин болгар миллатлари фарзандлари бир оила бўлиб бирлашган экан. Албатта уларнинг аҳил, ўзаро ҳурмат-иззатда бўлишларида раҳбарларнинг хиссаси катта.

— Биз ҳар бир аскарнинг кимлиги, ижтимоий келиб чиқиши, ота-онаси, ҳатто қариндош - уруғларининг қандай одамлар эканини билан қизиқамиз, — дейди В. Гончар. — Бунинг учун улар яшаган худуд милицияси, ҳарбий комиссариат, ўқиган мактабининг комсомол ташкилоти хамда оиласига мактуб йўллаб, маълумот оламиз. Биз ҳатто қайси аскар қандай таомни купрок севишини ҳам биламиз. Бу бекорга эмас. Ўша аскарнинг туғилган кунида у севган таомни тайёрлашга ҳаракат киламиз. Бу эҳтимол арзимаган нарсадир. Бироқ бундай эътибор аскар руҳини қай даражада кўтаришини билсангиз эди.

Ноҳия ҳарбий комиссари йиғилганларни аскарликка чақириш комиссияси тартиби хамда ундаги ўзгаришлар билан таништирди. Унинг айтишича, тинч даврда ҳарбий хизматни ўтаётганда ҳалок бўлганларнинг укалари, шунингдек юқумли касаллик билан такрор оғриганлар хизматдан озод қилинади. Бундан ташқари уйланган йигитлар хизматни ўз шаҳри ёки вилоятида ўтайди.

Оржоникидзелик бўлажак аскарларни хизматга жўнатилаётганда ноҳия раҳбарлари томонидан тузилган махсус группа аъзолари хизмат бўлинмасигача кузатиб, у ердаги аҳволни ўрганиб қайтишади. Бу эса ота - оналар хотиржамлигини таъминлайди.

Ноҳия хотин-кизлар кенгаши раиси Д. Аюпова аскарларга оналар номидан мурожаат этиб, уларни биродарлик, халоллик, меҳр-оқибатли бўлишга чақирди. Бўлинма бошлиқларидан эса ёшларга нисбатан одил ва талабчан бўлиш, тўғри тарбиялашни илтимос қилди. Бу ишда уларга сабр-қаноат тилади.

Саккиз нафардан фарзандлари бўлган Атир опа Тулкеева, Садринисо опа Войидова, олти нафар болани тарбиялаган Умри опа Жўраева Ўзбекистон тупроғида хизматини ўтаётган аскарларга эзгу ниятлар изҳор этишди.

— Мен Улуғ Ватан урушида жанг қилганман, — дейди уруш ва меҳнат ветерани, кекса ўқитувчи, 11 нафар фарзанднинг отаси С. Дуненбоев. — У пайтдаги қийинчиликлар ҳақида гапирмоқчимасман. Биз ўз жонимизни гаровга қўйиб бугунги тинч ҳаётга эришдик. Сизлар эса биз кексаларнинг, юртимизнинг тинчлигини сақланглар, уни ҳимоя қилинглар.

Сўнгра ҳарбий қисм бўйлаб саёҳат уюштирилди. Оналар аскарлик ҳаётини ўз кўзлари билан кўришди, уларга бериладиган таомлардан татишди.

— Муаммолар ҳам борми? — сўрайман В. Гончардан.

— Яширишнинг ҳожати йўқ, — дейди у. — Ҳозир бирдан-бир камчилик аскарларни овқатлантириш масаласи. Айтингчи, йигит кишини бир сутка боқиш учун 1 сўм 05 тийин етадими? Йўқ, албатта. Мана шу масалани ҳал қилиш йўлларини қидиряпмиз. Бироқ ҳозирча натижа бўлмаяпти.

Дарҳақиқат, сиёсий ходимнинг гапида жон бор. Вақти келса 1 сўм пул бир кишининг тушлигига ҳам етмайди. Ҳар ҳолда бу муаммо тегишли ташкилотлар томонидан ижобий ҳал қилинади, деб умид қиламиз.

Учрашув ниҳоясида ноҳия маданият бўлими ҳузуридаги «Шалола» бадиий ҳаваскорлар дастаси аъзолари ота-оналар ҳамда аскарларни қўшиқ ва рақслар билан хушнуд этишди.

Р. УСМОНОВА.

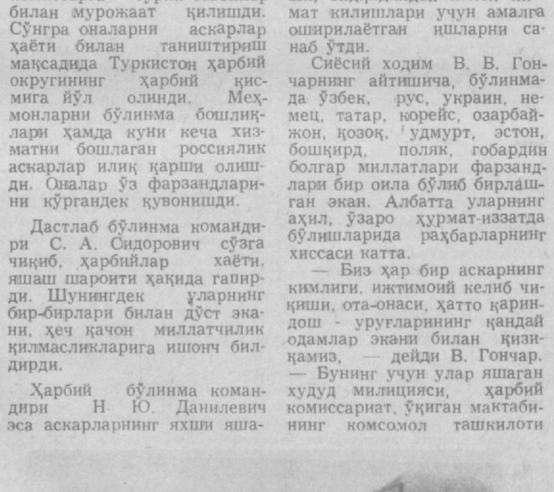

● Суратларда: оналар Ватан ҳимоячилари даврасида.

Суратқан: М. НАЗАРОВ.

Меросимизни асрайлик

Ўзбекистон жаҳондаги тарихий ва маданий осори-атиқаларга бой ўлкалардан биридир. Бу ҳақиқат кўп йиллар давомида дунё миқёсида тан олиниб келинган бўлсада, бизнинг ички сиёсатимиз туфайли ўзимизда тан олинмай келинди. Кўплаб ноёб обидалар яксон қилиниб, уни яратганлар руҳига шак келтирилди.

Ҳайриятки, инсон онгида, кўнглида туғилган ўзликни англаш бу бедодликларга чек қўйди. Ҳар ҳолда 7 мингдан ортиқроқ ёдгорликларни сақлаб қолишга эришдик. Лекин уларнинг аҳволи жуда ачинарли. Кўплари хароба бўлишга яқинлашиб қолган.

Сақланган обидаларнинг тарҳу таровати, мукаммаллик шамойили Туркистон аталмиш қўҳна юртнинг поёнсиз ҳудудларида яшаб ўтган авлодларимизнинг ғоят даражада буюк истеъдодга, иқтидорга эга бўлганлигидан далолат беради. Бугунги кунда жумҳуриятимиз ҳудудидаги Самарқанд, Бухоро, Тошкент, Хева, Шаҳрисабз, Қўқон, Ғиждувон, Қарши шаҳарларида сақланиб қолган осори-атиқалар оламга машҳурлиги билан бу далолатни яна бир карра исбот этади. Хорижий элларда улар мукаммалликнинг ноёб намуналари сифатида юксак қадрланади ва кўпларни ҳайратга солади.

Ўзбекистон ССЖ Халқ Хўжалиги Ютуқлари Кўргазмасида шундай маълумот бор: «Жумҳурият давлат муҳофазасида 7481 та ёдгорлик бор. Шундан 2787 таси археологияга, 1595 таси архитектурага, 3099 таси тарихий ва монументал санъатга тегишли». Албатта, сўнгги рақам заминида улуғ алломаларга, шоир ва ёзувчиларга қўйилган ҳайкаллар ҳам турибди.

Кўргазма залидаги саҳнга қўйилган Шаҳрисабздаги Оқ сарой, Самарқанддаги Тилла қори, Шердор мадрасалари, Хевадаги Калта минор, Бухородаги Минораи Калон каби осори-атиқаларнинг суратларини кўргач, шундай мулоҳаза туғилади: гўё бу обидаларнинг барчаси рисоладагидек сақланмоқда. Сайёҳлар келиб кўриб, ҳайратга тушишмоқда. Уларга муносабат ҳам, диққат-эътибор ҳам гўё аъло даражада. Буларнинг барчаси суратларга қараб туриб туғилган, туғиладиган мулоҳазалар. Аслида-чи? Аслида кўпгина осори-атиқалар қаровсиз, хароба ҳолда ётибди.

Биз фақат келажакдан умид қилишга, нажот кутишга ўрганиб қолганмиз. Раҳбарият томонидан «Мерос» программаси ишлаб чиқилиб, амалиётга қадам қўймоқда. Бу ишнинг натижаларини ҳам маълум давр ўтгандан сўнг баҳолаш мумкин бўлади. Албатта, ҳозирги осори-атиқаларга бўлган муносабатни аввалгисига солиштириб бўлмайди. Бироқ, бу ҳаракатлар ҳам ҳозирча етарли эмас.

Ҳар нарсани қоралаш, инкор этиш осон, албатта. Лекин биз ўз вақтида уларни қай даражада яксон қилишга саъй-ҳаракат қилган бўлсак, бугун ана шу даражада уларни қайта тиклашга интилмоғимиз керак. Бу иш жуда катта маданий, руҳий ва маънавий аҳамият касб этади.

Д. ҚАЮМОВ.

Вилоятимиз шаҳар ва ноҳияларида

ҲИССАЛАРИ САЛМОҚЛИ

● ОҲАНГАРОН. «Стройпластмасс» комбинатида ишлаб чиқарилаётган саноат қурилиш материаллари, уй-рўзғор буюмларига бўлган эҳтиёж сезиларли даражада ортиб боряпти. Буни меҳнатдаги кўрсаткичлардан билиб олиш мумкин.

Комбинатда меҳнатнинг тўғри ташкил қилингани туфайли халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш бўйича беш йиллик режа муддатидан икки ой аввал бажарилиб, 6 миллион 294 минг сўмлик харидоргир моллар савдо тармоқларига жўнатилди. Бундай муваффақиятни қўлга киритишда линолеум ҳамда қуюв цехи ишчиларининг ҳиссаси салмоқли бўлди.

М. АЛИЕВА.

●

ҲУНАРМАНД ЎРМОНЧИЛАР

● МАҲМУДЖОН Қўчқоров бошлиқ касаначилик цехи Оҳангарон ноҳия ўрмон хўжалигига ҳар йили 10—12 минг сўмдан ошириб даромад келтиради. Цех маҳсулотларига бугунги кунда талаб катта. Буюртмачилар шартнома асосида маҳсулотларни сотиб олмоқдалар. Илгари цехда сувтол новдаларидан кўча супургиси тайёрланар эди. Кейинчалик новдалардан чорбоққа қўйиладиган стол ва курсилар, нон ва мева идишлари, гулдон ва ҳар хил шаклдаги чиройли саватчалар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Ўрмончилар бу билан қаноатланмай савдога шу ерда ўсадиган эман, акация, иргай ва каштан дарахтларидан тайёрланган кетмон ва белкурак сопларини ҳам чиқардилар. «Ўзбекрезинотехника» ишлаб чиқариш бирлашмаси билан ўзаро ҳамкорлик ўрнатилгач цех ишчилари арқон, ҳуржун ва бошқа буюмларни ҳам ишлаб чиқаришга киришдилар, Дурадгорлар ясаган стол, стуллар, болалар кроватчасига ҳам талаб катта.

Ўрол ЖЎРАЕВ.

●

200 МИЛЛИОН СЎМЛИК

● ЯНГИЙЎЛ. Саноат корхоналари бу йил ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 8 миллион сўмлик кўп маҳсулот ишлаб чиқарди. Корхоналарга хом-ашё ўз вақтида етказиб берилмаётганлигига қарамай ишчилар астойдил меҳнат қилишмоқда. Бунга мисол қилиб шаҳардаги «Лаззат» ишлаб чиқариш бирлашмаси, нон маҳсулотлари ва бошқа корхоналарни айтиш мумкин.

Йил бошидан буён Янгийўл корхоналарида жами 200 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Ҳ. САИДАЛИЕВ.

●

КЕЛИШИБ ОЛИШДИ

● ОРЖОНИКИДЗЕ. Куни кеча Қибрай қўрғонининг Куйбишев қишлоқ советида хотин-қизлар слёти бўлиб ўтди. Унда қишлоқ совети ҳудудида истиқомат қилувчи фаол аёллар иштирок этди. Шунингдек, ноҳия ҳарбий комиссари Р. Тошхўжаев, ноҳия ижроия қўмитаси раисининг муовини Р. Шералиев, партия қўмитаси мафкура бўлимининг мудири С. Атегов, ноҳия хотин-қизлар кенгаши раиси Д. Аюпова қатнашиб, йигитларни ҳарбий хизматга тайёрлаш ва кузатиш, фарзандларни соғлом ва билимли қилиб тарбиялаш учун нималар қилиш кераклиги ҳақида гапириб, зарур бўлган шарт-шароитлар яратишга келишиб олишди.

Р. ИНОҒОМОВА.

● *Ўқитувчилар ҳақида ҳикоялар* ●

УСТОЗ ОТАНГДАН УЛУҒ

Дарҳақиқат шундай. Инсон қай бир касб эгаси бўлишидан қатъий назар, қўлига илк бор қалам тутиб, «Алифбе»дан сабоқ берган, илм бўстони сари етаклаган биринчи муаллимини ҳеч қачон унутмайди. Жумҳуриятимизда ана шундай шарафли, аммо машаққатли меҳнатни улуғлаб, ёш авлодга таълим-тарбия беришда фидокорлик кўрсатиб келаётган, неча-неча юзлаб шогирдлар етиштирган ўқитувчилар талайгина. Яқинда Президентимиз ана шундай заҳматкашлардан бир гуруҳини юксак унвонлар билан тақдирлади. Улар орасида пойтахтимизнинг С. Раҳимов ноҳиясидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли Л. Баҳодир Шастри номидаги 24-ўрта мактабда бир неча ўн йиллардан бери ёшларга сабоқ бериб келаётган жонкуяр ўқитувчилар — Хатима опа Қодирова ва Ҳамидулла ака Йўлдошевлар ҳам бор. «Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган ўқитувчи» юксак унвонига сазовор бўлган бу икки зиёкорни қутлаш учун яқинда улар ишлаётган мактабда тантанали кеча бўлиб ўтди. Кечада мураббийлар қўлида таълим олган шогирдлари, ҳамкасблари, ноҳия партия ва совет органлари раҳбарлари, халқ таълими бўлими ходимлари иштирок этдилар. Қуйида ана шу икки устоз ҳақида фикр юритамиз.

Хатима опанинг ҳаёт йўли оддий. Ўрта мактабдан сўнг, Тошкентдаги педагогика билим юртини тугатиб ўқитувчилик қила бошлади. Қайси мактабда ишламасин, ишчанлиги билан эътибор топаверди. Ота-оналар ҳам, ёнма-ён ишлайдиган педагоглар ҳам опадаги камтарлик, билимдонлик, ишчанлик ва ҳар бир бола билан якка тартибда шуғулланишдан эринмаслик хислатлари унга иззат-икром келтирганини алоҳида таъкидлашди.

Бошланғич синф ўқитувчиси бўлиш мушкул иш. У педагогдан жуда катта истеъдод ва сабот талаб қилади. Ўз манфаатидан ҳам кечиб, вақтини, ғайратини болаларга билим беришга интилган ўқитувчигина эътибор топади. Хатима опа фаолияти жараёнида ана шу фазилатлари билан танилди. Ярим асрдирки, у мурғак дилларга зиё бахш этиб келади.

— Мен бугун даврамизда ифтихорга тўлиб ўтирган қадрдон муаллимамизни ўттиз йилдан бери биламан,— деди тантанада биринчилар қаторида сўз олган Собир Раҳимов ноҳия партия қўмитаси котиби Насиба Иброҳимова.— Умр мазмунини ўқитувчиликда деб биладиган меҳрибон устозимиздаги изланувчанлик, ёш авлодни жон-дилдан сева билиш ва ўз касбига сидқидиллик каби фазилатлар бошқалар учун ўрганиш мактаби бўлиб қолишини истардим.

Котиба зиёкорни қутлар экан, унга энг эзгу тилакларини изҳор этди.

Педагог Х. Қодирова эллик йил ичида камолга етказган издошлари шу куни даврага янада файз киритишди. Уларнинг истакларини тинглар экан, Хатима опа дилининг тубидан қалқиган севинч ёшларини тиёлмади. Машаққатли меҳнатлари зое кетмаганлигидан кўнгли тоғдек кўтарилди. Айниқса ўзи билан бир сафда кўп йиллардан бери ўқитувчилик қилиб келаётган шогирди Мусаллам Аъзамованинг ўзига ва таниқли ҳамкасби Ҳамидулла Йўлдошевга бағишлов шеъридан ҳузур қилиб шодлигига шодлик қўшилди.

Ҳа, опа ҳар қанча қувонса арзийди. Ўзбекистон ССЖ халқ маорифи аълочиси, методист-ўқитувчи, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирланган. Яқинда Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган ўқитувчи унвони ҳам берилди.

Жумҳуриятда таниқли педагог ва фаол қаламкаш Ҳамидулла Йўлдошев номи кўпчилик муштарийларга таниш. Чунки у ўз касби билан бирга журналистикага ҳам бирдек ихлос қўйган. Унинг имзоси билан ёзилган материалларни, турли хабарлар, лавҳа ёки танқидий чиқишларни жумҳуриятимиз рўзнома ва ойномаларида тез-тез учратиш мумкин.

Етмиш ёшни қоралаб қолган бўлишларига қарамай, доимо хушчақчақ, тетик ва куйди-пишди бу киши муҳарририятимизга кириб келганларида ҳаммамиз ҳавас қиламиз. Шу боис ҳам Ҳамидулла акани биз юксак унвон билан биринчилар қатори қутладик.

Ҳамидулла ака 1922 йил Тошкент шаҳрида деҳқон оиласида дунёга келди. Дастлаб ўрта мактабда, кейинчалик педагогика билим юртида ўқиди. Бир неча йиллар давомида Сирдарёдаги 16-мактабда ўқитувчи бўлиб ишлади. Кейин эса Тошкент Давлат дорилфунунида таҳсил олиб, билим ва малакасини оширди. 1943 йилдан бошлаб эса то қарилик пенсиясига чиққунга қадар С. Раҳимов ноҳиясидаги 24-мактабда она-тили ва адабиётдан дарс берди.

Ҳ. Йўлдошев талабаларга пишиқ-пухта дарс ўтиш учун аввало ўқитувчининг ўзи кўпроқ ўқиши, изланиши, янгиликлардан бохабар бўлиши, рўзнома ва ойномаларни мунтазам кузатиб бориши, улар билан алоқалар ўрнатиб туриш кераклигини яхши тушунадилар. Шу тариқа Ҳамидулла ака рўзномаларнинг фаол мухбирига айлана борганлар.

Ҳ. Йўлдошевнинг фаол комсомол қиз Фотима Сиддиқова ҳаётини ўрганиш борасидаги изланишлари зое кетмади. Уларнинг Ф. Сиддиқова ҳаёти ва жасорати ҳақидаги мақолалари кўпчилик эътиборини тортди. Ҳозирги кунда Чиғатой қабристонида бу жасур қизга ўрнатилган ёдгорлик тахтаси Ҳ. Йўлдошев меҳнатлари эвазига бунёдга келди. Кечада сўзга чиққан ноҳия партия, совет ташкилотлари вакиллари, педагоглар, устознинг собиқ ўқувчилари Ҳамидулла аканинг ажойиб инсоний фазилатларини, юксак унвонга муносиб эканликларини таъкидладилар.

— Айтиш мумкинки,— деди жумладан ноҳия халқ таълими бўлими мудираси М. Одилова.

— мактабингиз ноҳиядаги энг илғор, намунали мактаблардан. Бу ерда катта тажрибага эга бўлган малакали муаллимлар, улар изидан муносиб одим ташлаб бораётган ёшлар бор. Ноҳия бўйича шундай юксак унвонга сазовор бўлган 5 нафар ўқитувчининг иккитаси сизнинг мактабингиздан эканлиги фикримиз далилидир. Шу ўринда мен ҳар икки устозларимиз ҳам ана шу шарафга лойиқ деб биламан.

Ҳамидулла ака ҳозир пенсияда бўлишларига қарамай яна бир хайрли ишга бошқошлар: ўзлари узоқ йиллар меҳнат қилган 24-мактаб тарихини яратиш устида иш олиб бормоқдалар. Биз у кишини қўллаб-қувватлаб, қўлимиздан келган ёрдамни аямаймиз...

Шундан сўнг сўзга чиққан мактаб директори Жамол Низомов, ота-оналар комитети раисининг ўринбосари Суннатулла Аҳмедов, Тошкент Давлат педагогика олийгоҳи ўқитувчиси, педагогика фанлари номзоди Ойшахон Тўраева, жумҳурият ўқитувчилар малакасини ошириш институти методисти Туйғуной Ниёзметова бу икки устозга энг эзгу тилакларини билдирдилар.

Таниқли хонанда Муҳаммаджон Каримов ва мактаб бадиий ҳаваскорларининг қўшиқлари, бошланғич синф ўқувчиларининг табриклари кечага файз киритди.

З. ЖЎРАЕВА.

Суратда: Хатима Қодирова ҳамда Ҳамидулла Йўлдошевларни қутлаш пайти. Сураткаш: Д. АҲМАД.

МАҲАЛЛА ТАШВИШЛАРИ

Ангрен шаҳридаги 34 та маҳалла қўмиталарида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўтказилди. Жамоатчи мухбиримиз шаҳар ижроия комитети раисининг ўринбосари Т. Муталимов билан учрашиб, ана шу йиғилишлар якунлари, амалга оширилаётган тадбирлар тўғрисида сўзлаб беришни сўради.

— Биз маҳалла қўмиталари тўғрисидаги кейинги тартибга мувофиқ иш юритяпмиз. Маҳалла қўмиталари раислари, котибларга алоҳида маблағ ажратилди. Қатағон қишлоғи икки қисмга бўлиниб, 35-маҳалла тузилди, раиси сайланди.

Низом бўйича йилига бир марта ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўтказилиши керак. Очиғи, бу борада ҳали тажрибамиз кам. Йиғилишлардан кўнглимиз тўлмади. Шунинг учун ҳам назоратни кучайтиришга, ҳар шанбада раисларнинг ҳисоботларини эшитишга, ойида бир марта маҳалла қўмиталари раисларининг йиғилишларини ўтказишга аҳд қилдик.

Шаҳар ижроия комитети маҳаллаларга, муҳтож оилаларга ёрдам бериб турибди. Масалан, 29-маҳалла аҳлига кўмир олиб бердик. Ветеранлар, ногирон ва серфарзанд оилаларга рўйхат орқали кўмир берамиз.

Менимча, халқ депутатлари ўз сайловчилари орасида кўпроқ бўлишса муаммолар камаяди. Облиқ маҳалласидаги мажлисда депутатлар ҳисоб беришди. Бу тадбирни давом эттирамиз.

Ангренда Хаккарман, Қорабоғ, Гулбоғ, Боғисурх маҳалла қўмиталари фаолларининг ишлари бошқаларга нисбатан анча ибратли. «Ғамхўрлик» кўнгилли жамияти фаолиятидан одамлар хурсанд. Олис қишлоқларда кундалик рўзғор моллари, кийим-кечаклар савдосини ташкил этмоқдамиз.

Н. ПУСУРМОНОВА.

Ажойиботлар ОЛАМИДА

КИМ ҲИДНИ ЯХШИ СЕЗАДИ

● ҲИДНИ энг яхши сезиш қобилиятига эга бўлган жонивор — оддий куянинг эркагидир. Акулалар сувда қоннинг 1:100 миллион қисми бўлса ҳам ҳидини билади. Бўронқуш, глупиш ва альбатрослар балиқнинг ҳидини уч километрдан ортиқроқ масофадан туриб сеза олади. Чуғурчуқларда ҳам ҳид билиш яхши ривожланган. Улар бундан айрим зараркунандаларни заҳарлаш хусусиятига эга бўлган ўтлар шохларидан ин ясашда фойдаланадилар. Шунда инда бундай текинхўрлар сони 80 фоизгача камайиши мумкин. Юмронқозиқлар ҳам ўткир ҳид билиш қобилиятига эга бўлгани учун ҳам сон-саноқсиз ва чалкаш-чулкаш йўлларда озуқани осонликча топиб олади, деб ҳикоя қилади АҚШда чиқадиган «Интернэшнл уайдлайф» ойномаси.

БИРИНЧИ ЎРИНДА ТУРАДИ

● ФРАНЦИЯ киши аъзоларини кўчириб ўрнатиш бўйича операциялар сони ва уларнинг муваффақиятли чиқиши бўйича жаҳон рекордини сақлаб келмоқда. 1989 йилда 3350 та шундай операция амалга оширилган. Улардан буйрак кўчириб ўрнатилгани 2040 тани ташкил этди. 726 марта юракни ва 584 марта жигарни қайта ўрнатиш операциялари амалга оширилган. Муваффақиятли чиққанлари (кўчириб қайта ўрнатилаётган аъзога нисбатан) 65—80 фоизни ташкил этаяпти.

ҒАРОЙИБ ПОЛИМЕР

● БИР ГУРУҲ япон кимёгарлари елимшаксимон полимер яратдилар. У мушакларга ўхшаш ҳаракат қилади. Электр токи таъсирида таранглашади, у олиб ташланса бўшашади. Ҳозирча уни кўзойнак линзалари сифатида фойдаланиш назарда тутиляпти. У эгалари буйруғи билан ўз яққоллигини ўзгартириб, яқиндаги ва узоқдаги нарсани равшан кўрсатади.

АЛЛЕРГИЯ САБАБЛАРИДАН БИРИ

● СТОКГОЛЬМ яқинидаги ва шаҳар марказидаги ҳавони фильтрдан ўтказган ўсимликлар чангини ўрганиш шуни кўрсатдики, марказнинг ифлосланган ҳавоси таъсирида чангнинг кўпчилик уруғлари шакли бузилганлиги, уларнинг қобиғи йиртилганлиги маълум бўлди. Шу сабабли ҳам шаҳар марказида чанглар кўпроқ аллергия касалликларининг тарқалишига сабаб бўлади. Йиртилган қобиғидан аллергенлар осон чиқади. Шаҳар атрофидаги тоза ҳавода нисбатан у камроқ тарқалади.

«ИЛОН» САВДОСИ

● ФИЛИППИНЛИК кўпгина балиқчилар қирғоқ яқинидаги сувларда денгиз илонларини тутиб кун кечирадилар. Бу ишда ниҳоятда чаққонлик талаб қилинади. Денгиз илонларининг деярли барча тури (улар элликтага яқин) заҳарлидир. Улар кўзойнакли илонлар уруғидан ҳисобланади.

Денгиз илонларини тутувчи овчиларга фақат кўзойнакларнинг қўлда ясалган ёғоч оправалари (уларни кўзга сув киришдан сақлайди) ҳамда чаққон қўллар керак. Илонлар қирғоққа яқин жойларда 12—15 метр чуқурликда тутилади. Улар кўп бўлган жойларда овчи сув тагига бир гал тушишида 5-6 та илонни тутади. Илон терисини Маниладаги тери заводига сотишади. Ҳар йили қанча денгиз илони тутилаётганлиги, уларнинг қанчалиги ҳозирча маълум эмас. Бироқ олимлар улар йўқолиб кетмайди, деб ҳисоблашмоқда.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

Жума

14 ДЕКАБРЬ

✦ ЎзТВ I

11.30 Дўстлик поезди. Болалар учун фильм-концерт. 12.00 Дарахт ва унинг новдалари. Телефильм. 12.30 Такрорий телефильмлар экрани. Жадвалдан ташқари поезд. Бадиий фильм. 18.05 Янгиликлар. 18.10 Чалавой ва Тўлавой. Мультфильм. 18.20 Болалар учун концерт. 18.50 Шеърият дафтаридан. 19.00 Мувозанат. 19.30 «Ахборот». 19.45 Экран табассуми. Кинокўрсатув. 20.30 «Ахборот». 20.50 Тожикистон ССЖ халқ артисти Жўрабек Набиев куйлайди. 21.30 «Время». 22.00 Баъзида эслаб қўй. Бадиий фильм.

✦ ЎзТВ II

19.05 Бу оқшомда. 20.00 «Пульс». Информацион кўрсатув. 20.10 Бу оқшомда кўрсатувининг давоми.

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 «Время». 22.00 Мулоқот. Телетомошабинларнинг саволларига Тожикистон ЛКЁИ Марказий Қўмитасининг биринчи котиби Н. К. Курбонов жавоб беради. 22.40 Парвозлар даври. Бадиий фильм.

✦ МТ I

7.00 «120 минут». 9.00 «Шантаж». Беш серияли телевизион бадиий фильм. 5-серия. 10.30 16 ёшгача ва ундан катталар. 11.15 Лайлакча Кич. Мультфильм. 11.25 Александр Вертинский. Мен уйимга қайтдим. 13.00 «Время». 13.40 Коллаж. 13.45 «Эос» грек ансамблининг чиқиши. Олмаотадан кўрсатилади. 17.15 Образ. Юқори синф ўқувчилари учун адабий кўрсатув. 18.30 Тараққиёт. Ахборот. Реклама. 19.00 Сиёсий мулоқотлар. Аср. 20.00 Сенини, шошмай тур. Мультфильм. 4, 5, 6-сонлар. 20.30 «ВИД» таништиради: 500 программаси. Мўъжизалар майдони капитал томошалари. 21.30 «Время». 22.00 Коллаж. 22.05 Ички ишлар вазирлиги маълумотларига кўра. 22.20 Бу бўлган... бўлганди... 22.45 «ВИД» таништиради: «Взгляд», «Веди», «Эм-ти-ви», «Эльдорадо». 01.45 ТЯХ.

✦ МТ II

17.25 Бруунида. Телевизион ҳужжатли фильм. 17.50 Вертикаль. 18.40 Спорт ҳамма учун. 18.55 Коллаж. 19.00 «Время». 19.30 Парнас сари бир босқич. 19.45 Ўз ўзингга ёрдам бер Х. М. Алиевнинг ўз ўзини бошқариш усули. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар. 20.45 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. Очиқ савдо. 21.25 Э. Анжапаридзе чалади. 22.00 ССЖИ Олий Кенгашининг сессиясида. 22.30 К. Воробьевнинг «Москва остоналарида қатл этилганлар» қиссаси мотивлари асосида телевизион бадиий фильм премьераси.

Ғиёс УМАРОВ

ШУ ЙИЛ 11 декабрь куни узоқ давом этган хасталикдан сўнг жумҳурият аҳамиятидаги пенсионер Ғиёс Умаров 72 ёшида вафот этди. Ғ. Умаров ўзининг ҳаёти давомида хўжалик аъзолигидан хўжалик раҳбаригача бўлган сермазмун йўлни босиб ўтди.

Ғиёс Умаров немис-фашистлари она Ватанимизга ҳужум қилган пайтда четда турмади. У ўз ҳохиши билан жангга отланди. 1942 йилда Коммунистик партия аъзоси бўлди. Улуғ Ватан уруши жангоҳларидан она юртига қайтиб келган Ғ. Умаров бир неча йил партиявий ишларда хизмат қилди. 1960 йилдан 1986 йилгача Тошкент ноҳиясидаги Ленин номли жамоа хўжалигига раҳбарлик қилди.

Ғиёс Умаров катта ҳурмат, самимий иззат-икром қозонди. Чунки, у одамлар билан бирга ишлади, уларнинг орзу — умидларини рўёбга чиқаришга ҳаракат қилди. У улкан тажриба эгаси, мулоқот билимдони, дилкаш инсон, камтарин ўртоқ эди. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ривожлантиришда, хўжалик иқтисодиётини кўтаришда ўзининг бутун иқтидорини сарфлади. Одамларнинг ижтимоий-маиший фаровонлигини ошириш унинг асосий муддаоси бўлди.

Ғиёс Умаров хизматлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. Октябрь инқилоби, Меҳнат Қизил Байроқ, Ҳурмат белгиси орденлари ҳамда қатор медаллар унинг кўксини безаб турарди. Ажойиб инсоний фазилатлар соҳиби бўлган Ғиёс Умаровнинг хотираси унинг дўстлари қалбида абадий муҳрланиб қолажак.

БИР ГУРУҲ ЎРТОҚЛАРИ.

ЭЪЛОНЛАР БУРЧАГИ

Ўзбекистон маданият вазирлиги
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
14 ДЕКАБРЬ СОАТ 17.00 ВА 20.00 ДА
НУРИДДИН ҲАЙДАРОВнинг

КУЙ ВА ҚЎШИҚ БАЗМИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист
ДИЛМУРОД ИСЛОМОВ

артистлар: Моҳичеҳра ИСЛОМОВА, Раъно ЗОКИРОВА, Муҳтарам ҚОРАТОЕВА.

Дастурни — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Патталар сарой кассаларида соат 11.00 дан бошлаб сотилади.
1—7 январда — соат 17, 19.30 да,
8—13 январда — соат 10, 12, 14.30, 17. 19.30 да бошланади.
Нақд пул тўлаш ва пул ўтказиш йўли билан олдиндан патталар сотиш ташкил этилган.
Касса ҳар куни соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.
100 дан зиёд патталарга бўлган буюртмалар ноҳия кассаларида иш жойларига хизмат кўрсатади.
Маълумотлар учун телефонлар: 44-35-84; администратор — 44-29-04, 44-35-91.

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
27, 28 декабрь соат 19.00 да,
29, 30 декабрь соат 15.00 ва 19.00 да

«ҲАЗИЛ—2»
ЯНГИ ПРОГРАММА

ҚАТНАШАДИЛАР:
«ҚИЗИҚЧИ—89» кўригининг ғолиблари ва совриндорлари:
Обид Асомов, Мирза Ҳолмедов, Тўхтамурод Азизов, Собит Асомов, Ботир Муҳаммадхўжаев;
Ўзбекистон ССЖ халқ артисти
Малика АҲМЕДОВА
Ўзбек сеҳргари, оригинал жанр устаси
Фарҳод РАЖАПОВ
ва бошқалар
Саҳналаштирувчи режиссёр — Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номли Давлат мукофотининг совриндори Абдурашид РАҲИМОВ.
Патталар соат 11.00 дан сотилади.

«ЮБИЛЕЙ» МАРКАЗИЙ СПОРТ САРОЙИДА
ССЖИ ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ УМУМИЙ ФИЗИКА ИЛМГОҲИ МАСОФАВИЙ ДИАГНОСТИКА ЛАБОРАТОРИЯСИ ҚОШИДАГИ
ШАРҚ ТАБОБАТИ МАРКАЗИнинг
психотерапевти
ҚОДИРХОН ҚОРИЕВ ўзининг

ДАВОЛАШ СЕАНСЛАРИНИ ОЛИБ БОРАДИ

Сеанслар машҳур психотерапевт АНАТОЛИЙ КАШПИРОВСКИЙнинг даволаш тартибида олиб борилади.
ҚОДИРХОН ҚОРИЕВ Ўзбекистоннинг барча вилоятларида, Ўрта Осиё ва Қозоғистон жумҳуриятлари аҳолиси ўртасида «Ўзбек Кашпировскийси» номи билан танилган.

Сеанслар натижасида барча беморлар таналаридаги дардлардан фориғ бўлишмоқда. Тузалишдан умидини узган беморлар ҳам саломатликларини тиклаш имкониятига эга эканликларининг гувоҳи бўлишингиз мумкин.

Ожиз кўзларда кўриш қобилиятининг тикланиши ҳамда фалаж, бепуштлик, кар-соқовлик, буқоқ, тери касалликлари, ички аъзолар фаолиятининг тикланиши, нафас йўлларидаги, қон айланиш тармоқларидаги касалликларнинг тузалиши, ҳаттоки калта оёқнинг узайиши, сочнинг қорайиши каби ҳолатлар кузатилган.

Бундан ташқари кишилар ўзларининг ичиш, чекиш сингари ёмон одатларидан халос бўлишмоқда.

Шунингдек, сеансда иштирок этиш имкониятига эга бўлмаган узоқдаги беморларнинг фотосуратлари орқали ёки залда ўтирган кишилар ҳаёллари орқали таъсир донрасига кириб саломатлиги тикланиши мумкин.
Сеанс давомида Қодирхон Қориевнинг столи атрофига сув, танага суртиш учун турли моддалар қўйилса, сеансдан сўнг истеъмол қилиш ёки танага суртиш йўли билан ҳам шифо топиш мумкин.
Сеансларга олиб кириладиган фотосуратлар ва сувлар миқдори чекланмайди, Ҳаёлан эса фақат бир кишига ёрдам бериш имкониятига эга бўласиз.

СЕАНСЛАР 15, 16 ДЕКАБРЬ КУНЛАРИ КУНДУЗ СОАТ 16.00 да бошланади.

Сеансларга ҳар қандай ёшдаги беморлар киришлари мумкин.

Патталар ҳар куни эрталаб соат 10.00 дан «Юбилей» спорт саройи кассалари ҳамда мутасадди ўртоқлар томонидан сотилмоқда.

СЕАНСЛАРГА ШОШИЛИНГ!

СОВЕТ МАДАНИЯТ ЖАМҒАРМАСИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ БЎЛИМИНИНГ «МАДАНИЯТ» БИРЛАШМАСИ
25 ДЕКАБРДАН 10 ЯНВАРГАЧА
«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
болалар ва мактаб ўқувчилари учун

ЯНГИ ЙИЛ АРЧА БАЙРАМИНИ ЎТКАЗАДИ

Томошада Қорбобо, Қорқиз ва бошқа эртак қаҳрамонлари билан учрашасиз.
Янги йил совғалари сизларни кутмоқда.
Мурожаат учун телефонлар: 32-89-83, 41-01-83.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

МУҲАРРИР ўринбосарлари — 335885, 325747, 325748, 337916; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: мафкура — 325778, деҳқончилик-саноат — 325647; саноат, қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий Советлар ҳаёти — 325645; ижтимоий масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325733, хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи кенгаш қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Д.—1937. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64684. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12